

"İKİMİZİN HİKAYESİ" FİLMİ' NİN HENRY GRUNEBaum' UN EVLİLİK BAĞLARI TEORİSİNE GÖRE ANALİZİ AN ANALYSIS OF THE FILM "THE STORY OF US" IN TERMS HENRY GRUNEBaum'S THEORY OF MARITAL BONDS

Oğuzhan YAVUZ*
Nevin DÖLEK**

Öz

Bu çalışmada Henry Grunebaum' un Evlilik Bağları Teorisinin açıklanması ve evlilik bağları teorisinin temel kavramlarıyla "İkimizin Hikayesi" filminin sahnelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak Evlilik Bağları Teorisinde yer alan "Bağlanma/ilgi-bakım gösterme ve ilgi-bakım alma bağı, arkadaşlık ve ortaklık bağı, cinsellik bağı, karar/kendini adama bağı, aile ve sosyal ilişkiler bağı" açıklanmaya çalışılmıştır. Sonrasında filmin konusunun ve ailenin daha iyi anlaşılması adına film ve Jordan ailesi ile ilgili temel bilgilere yer verilmiştir. Ardından Evlilik Bağları beş başlık altında oluşturularak filmin bağlar ile ilgili olan sahneleri değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucuna göre Jordan çiftinin özellikle arkadaşlık/ortaklık ve karar/kendini adama bağlarına çok atıfta bulunduğunu ve ilişkilerinin devam etmesinde de bu bağların önemli rollerinin olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca cinsellik bağı ve aile/sosyal ilişkiler bağının da çiftimizin beraberliklerinin önemli birer destekleyicisi olduğu görülmektedir. Ancak Bağlanma/ilgi-bakım gösterme ve ilgi-bakım alma bağında eşlerin ebeveynlerinden almış oldukları inanışların ilişkilerini olumsuz etkilediği, diğer bağlardan almış oldukları enerjilerle bununla da baş ettiklerini söyleyebiliriz. Filmin genel itibari ile evlilik bağları teorisinin bütün alt bağları için güzel örnekler sunduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evlilik Bağları Teorisi, Film Analizi, "İkimizin Hikayesi" Filmi.

Abstract

In this study, it is aimed to examine Henry Grunebaum's Theory of Marital Bonds and the scenes of "The Story of Us" film with the basic concepts of marital bond theory. Towards this end, it was tried to explain the "attachment /caregiving and care receiving bond, the friendship/partnership bond, the desire/sexual activity bond, the decision /commitment bond, the social network bond" in the Marital Bonds Theory. Later on, basic information about the film and the Jordan family was included in order to better understand the subject of film and the family. Then the Marriage Bonds were created under five headings and the stages related to the marriage were evaluated. As a result of the evaluation, we can say that the Jordan couple has a great deal of friendship/partnership and decision / commitment, and that these relationships are important roles in the continuation of their relationship. It is also seen that the bonds of sexuality and family / social relations are also important supporters of our partnership. However, we can say that the beliefs of the parents of the spouses in relation to attachment/ caregiving and care receiving bond negatively affect their relationships and that they also deal with the energy they have received from other connections. Film's has generally observed to provide good examples for all subordinates bonds of the marital bond theory.

Keywords: Marital, Theory of Marital Bonds, Film Analysis, The Film "The Story of Us".

1. Giriş

Evlilik birlikteliğin tek başınalığı zaferidir. İnsanlar, evlenerek insan olmanın en temel özelliklerinden biri olan bağ kurma ihtiyacını, toplumsal ve yasal olarak onay gören, güvenli bir paket içinde gidermektedirler. Bir yandan da bir kişiye bağlanabilme ve bağlanılanı sevebilme kapasitelerini göstermektedirler belki de. Ürettikleri yeni nesillerin emniyetli bir şekilde büyümelerine imkan verecek bir zaman diliminde, sevgiyi ve aşkı korumak ve devam ettirebilmek adına yapılan bir anlaşmadır evlilik (Sungur, 2014, 149-150).

Batı dünyasında pek çok çift aşk için evlenir. Ve aşk iyi gittiğinde bir şüirdir. İlginçtir ki, aşkla ilgili sayısız cilt şiir yazılmışken, evlilikle ilgili hemen hemen hiç şiir yoktur (Grunebaum, 1990). Aşkla başlayan birlikteliklerde ise bazen zıt kutuplar birbirini çeker bazen de aynılıklar. Bu çekim fiziksel olduğu kadar duygusaldır. Sarışının esmeri, kısa boylunun uzun boyluyu, sakın, içine kapanık birinin çok hareketli, konuşkan birini cazip bulması gibi. Bazı çiftler yıllarca beraber yaşamının vermiş olduğu benzer mimiklerle birbirlerine benzer, bazıları ise birbirlerine benzediklerinden dolayı onca insanın içinden ikizini bulmuş gibidir. Aşkla başlayan birlikteliklerde en önemli unsur, çiftlerin birbirlerinde görmek istediklerini görmeleridir. Gördükleri sadece karşı tarafın olumlu özellikleri değil aynı zamanda kendilerini tamamlayan ve tanımlayan özelliklerdir. "Romans, hayaldeki sevgilinin, idealize edilen, yüceltilen sevgili imgesinin bozulmasıyla

* Uzm. Aile Danışmanı, Psikolojik Danışman, MEB.

**Dr. Öğr. Üyesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı.

kaybolmaya başlar" (Torun-Reid, 2011, 13). Çünkü artık sadece ödüller değil gerçek birlikteliğin sorumlulukları da devreye girmiştir. İlginç olan ise her iki eşin de azalan ödüllerden dolayı birbirlerini sorumlu tutmalarıdır. Bedel-ödül dengesi bedeller lehine arttığında, romantik düşlerin meydana getirdiği doyum ve zevk üzerine kurulu beklentilerin gerçekçi olmadığı da anlaşılmış olur. "Bu bağlamda aşk bir görme kusuru, evlilik ise görme kusurunun istem dışı tedavisidir." Belki de evliliklerin sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi, öncelikle eşlerin evliliği sadece romantik bir rüyanın devamı olarak algılamalarını değiştirmeleri (tamamen ortadan kaldırmaları değil) ile mümkündür. Daha da önemlisi, "birbirlerinden farklı geçmişleri, beklentileri, ihtiyaçları, tepkileri ve duyarlılıkları olan iki ayrı bireyin, rutin seyreden bir ilişki içinde uyumla yaşayabilmeleri sanattır evlilik" (Sungur, 2014, 100).

Eşler uzun soluklu bir birlikteliğe adım atmalarıyla birlikte farklılıkları kabul edip gerçek kişi ile gerçek sevgili ilişkisini kurabilmelidir. Gerçek kişiyi düşlerimizdeki sevgiliye ters düşen halleriyle kabul edip onun farklı güzelliklerini keşfetmeye çalışmak iyi niyet ve gayret istemektedir. Bir miktar düşlerdeki sevgiliyi gerçek ilişkideki sevgili içinde koruyabilirsek, o vakit ilişkimizdeki romantizmi de tam olarak yitirmemiş oluruz (Torun-Reid, 2011, 13). Peki, eşler arasındaki farklılıkların ortaya çıkması mıdır evlilikleri bitiren? Tabii ki değil. Farklılık bazen zenginliktir, bazen yoksulluk. "Farklılıklarla yaşamayı öğrenmemektir evlilikleri bitiren" (Sungur, 2014, 159).

Terapistlere baktığımızda, nadiren aşk hakkında veya çiftlerin neden bir arada kaldıkları ile ilgili düşündüklerini görürüz. Danışma odasının bir yanında sevgi ve kırgınlık, arzu ve bıkkınlık, dostluk ve yalnızlık yaşayan kimseleri buluruz. Odanın diğer yanında ise yansıtılmış özdeşleşmeler, çözümlenmemiş acılar, dengesiz yapılar ve disfonksiyonel sistemler hakkında düşünen terapisti görürüz. Eğer çiftlerin onları neyin bir araya getirdiği, kırgınlık ve hayal kırıklığına rağmen onları nelerin bir arada tuttuğuna ilişkin görüşlerini umursamazsak çiftlere yönelik etkin terapiler geliştirmeyi nasıl umut edebiliriz? Eğer terapistler çifte kendi tecrübelerini daha yakından yansıtacak bir dil ve bakış açısı ile yaklaşacak olurlarsa onlara daha fazla yardımcı olabilirler. Bunun için çiftleri bir arada tutanın ne olduğuna ilişkin görüşlerimizin insanların bağlılıklarına ilişkin bildiklerimizle uyumlu olması gerekir. Evlilik bağları teorisi çiftlerin tecrübelerine ve terapistin bilgisine saygıyı ihmal etmeden bu görevi yerine getirmeye çalışmaktadır (Grunebaum, 1990).

Evlilikleri devam ettiren şeye bakarsak eğer yine ödül-bedel kavramı ile bir ilişkisi olduğunu görürüz. "İnsanlar karar verirken, kararın gelecekte getireceği yararlardan çok, karar öncesi süreçte yaptıkları yatırımları gözetmektedirler." İnsanlar, "O kadar çok yatırım yaptım ki artık geri dönüşü yok" diye düşünebiliyorlar (Sungur, 2014, 132-133). Bedellerin adanmışlıkları ve fedakarlıkları da ifade ettiğini söyleyebiliriz. Evlilik bağları teorisinde karar/kendini adama bağı başlığı altında bu duruma yer verilmektedir.

Terapistler, sezgisel olarak çiftleri neyin bir arada tuttuğunun bir değerlendirmesini yaparlar. Birbirlerini seven çiftlere birbirlerini sevmeyenlerden daha kolay yardım edilebileceğini düşünürüz. Keyifli bir seksin evliliği koruyacağına, uyumsuz cinsel ilişkilerin ise anlaşmazlık kaynağı olacağına inanırız. Ortak ilgileri fazla olan çiftlerin çok az ortak ilgisi olanlardan daha iyi anlaşacağını düşünürüz. Ayrıca düşünceli olarak davranan, bağlılıklarında dürüst olan kişilerin tutarsız ve tepkisel davrananlardan daha iyi evlilikler yapacağına inanırız. Her ne kadar bunlar pratikteki tecrübelerimize dayansa da, yine de daha yakından sorgulamayı gerektirir. Bu bölümde sunacağımız teori çiftleri nasıl değerlendirebileceğimiz ve nasıl müdahalelerde bulunacağımıza ilişkin olacaktır. Bu teori yürüyen evliliklerin zengin çeşitliliğini ve başarısız olanlardaki zengin sayıdaki farklılığı anlamamızı sağlar. Ayrıca âşık olan veya uzun yıllar evli olan kişilerin arasındaki bağları değerlendirmemize yardımcı olur (Grunebaum, 1990).

2. Henry Grunebaum Evlilik Bağları Teorisi

Bağlılık, bireylerin aile ile ilgili aktivitelere enerjilerini ve zamanlarını ayırmalarıdır. Bağlılık, hem güzel hem de problemlili yaşam olaylarında aileye sadık kalabilmektir. Bu hem duygusal hem de niyet boyutunda gerçekleşmelidir. Bağlılık göstermeyi veya gösterdiği bağlılığın farkında olmayı öğrenmemiş çiftler ve bireyler, evlilik ilişkisi içinde kalmakta ve birbirleriyle bu konu üzerinde çalışmakta zorlanırlar (Berksun ve Hızlı-Sayar, 2013, 67).

Rusbult, Johnson ve Morrow' a göre (1986) ilişkide bağlılık üç faktörden etkilenmektedir. Birincisi ilişki doyumdur ve bağlılığı güçlü bir şekilde etkilemektedir. İkincisi şu andaki ilişki ile ilgili yetersiz seçeneklerin olması nedeniyle (başkaları ile ilişkilerde düşük doyuma sahip olma ve yalnız zaman geçirme gibi) daha fazla bağlılık hissetmektir. Üçüncüsü bağlılığa son derece büyük etkisi olan, kişilerin ilişkideki çeşitli içsel (zaman, çaba, kendini açma gibi) veya dışsal (karşılıklı arkadaşlık, hatıraları paylaşma, bir şeylere sahip olma gibi) kaynaklara yatırım yapmalarıdır (Akt. Haskan-Avcı, 2013, 150).

Şüphesiz bir çifti neyin bir arada tuttuğuna ilişkin çok çeşitli bakış açıları bulunur ve aynı şekilde bir çiftin bağlarından kopmasını tasvir eden çeşitli açıklama yolları vardır. Söz konusu bağları tartışmadan

evvel, bu bağları tasvir edecek koşulların ortaya konması ve bağlanma teorisi için aranılan niteliklerin ortaya konması gerekmektedir (Grunebaum, 1990). Bağlar Teorisini açıklayan koşullar Henry Grunebaum tarafından aşağıda yer aldığı şekilde belirlenmiştir:

Bir bağ duygu ve davranışın bazı kombinasyonlarını içeren terimlerle tanımlanabilir olmalıdır. Buna göre güçlü bir cinsel ilişki sadece "birleşme" (davranış) sıklığı ile belirlenemez; aynı zamanda arzu ve tutku (duygu) içerir. Öte yandan, bir cinsel etkinlik olmadan arzu ve tutku (duygu) bir anlamda boş bir şeydir ve zayıf bir bağın göstergesidir. Her bağ bir diğerinden ayırt edilebilir olmalıdır ve her biri birbirinden bağımsız olarak farklılık göstermelidir.

Her bağ uygun düzeyde genelleme içerebilmelidir. "Candan yakınlık" çok geniş bir kavramdır, içerdiği bölümler arasında bağımsız bir varyans sağlayamaz (örneğin, cinsel yakınlık ve arkadaşlık yakınlığı). Aynı müzik zevkini paylaşma özelliği ise çok spesifiktir. Her ne kadar bazı çiftler için birlikteliklerinde müzik önemli bir etken olabilirken, spor ilgileri veya dini değerler başka diğer çiftler için daha önemli olabilir.

Bir bağlar teorisinin başka çiftler arasındaki değişiklikler kadar bir çiftin zaman içindeki ilişkilerinin değişimini de gösterebilen bir çift profili oluşturmamızı sağlayabilmesi gereklidir. Aynı şekilde tarih içinde veya kültürler arasındaki farklılıkları da tarif etmemize yardımcı olmalıdır. Bu bağların tasvir edilmesinin her kültüre uyacağı anlamına gelmez; böyle bir durum "Kategori aldanışı" olur (Rogler, 1989). Diğer kültürler insan bağlarının birimlerini farklı bir şekilde tasvir edebilirler. Öte yanda bir teori çift ilişkisini bizden farklı yerler ve zamanlarda da tanımlayabilmemizi yardımcı olabildiği oranda geçerli sayılır. Bir bağlar teorisi insanlar ile ilgili olduğu kadar diğer canlılarla, özellikle primatlarla ilgili araştırmalarla da desteklenmiş olmalıdır.

En önemlisi bir bağlar teorisi deneysel olarak geçerli olmalıdır. Bir teori sıradan bir insanın çift ilişkilerindeki güçlü ve zayıf yanlara ilişkin, ister popüler dergilerdeki evlilik tatminine ilişkin anketlerde, ister arkadaşlarla golf sahasında, kahve içerken veya terapistle olan söylemlerini yansıtacak kadar anlaşılabilir ve geniş olmalıdır. Bir teori çiftlerin yaşadığı tutku, rahatlık, koruma, şefkat, ortak amaçlar için heyecan gibi geniş duygu yelpazesini içermelidir (Grunebaum, 1990).

2.1. Evlilik Bağları

Teorinin esası evlilikte çiftler arasında çeşitli bağlar olduğunu önermesidir ve bu bağların her biri gelişimsel belirtiler taşır ve her biri insanlar arası ilişkilerin temel özellikleri ile bağlantılıdır. Beş bağdan söz edilir: bağlanma ve umursama bağı, arkadaşlık ve ortak olma bağı, cinsel bağ, karar/kendini adama bağı, sosyal bağlantılar bağı. Bu bağlar aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanacaktır.

2.1.1. Bağlanma/ İlgi-Bakım Gösterme ve İlgi-Bakım Alma Bağı

Bağlanma, ilgi-bakım gösterme ve alma evlilikte aranan özelliklerden biridir ve özellikle ebeveyn çocuk ilişkisinde görülen bir insani özelliktir. Pek çok terapist, yetişkin ilişkilerinin (obje ilişkileri) çocuklukta ebeveynlerle olan ilişkilerle şekillendiği görüşünü paylaşır. Ebeveyn çocuk bağının kalitesi, empatik olup olmadığı, ayrılma ve bireyselleşmeye fırsat verip vermemesi kişinin evlilikten beklentilerini etkiler. Çift ilişkisi, bireylere çocuklukta ebeveynleri ile olan biteni yeniden tecrübe etme ve geliştirme fırsatı verir (Grunebaum, 1990). Hazan ve Shaver, romantik ilişkilerde yer alan duygu, düşünce ve davranışları anlamlandırmada Bowlby'nin bağlanma kuramını temel alarak kullanılabileceğini ifade eden ilk araştırmacılar (Harma, 2012, 308). Eş veya partner ile olan duygusal bağların, bebeklik döneminde anne ile geliştirilen bağlar ile benzerlik gösterdiğini düşünen araştırmacılar, romantik birlikteliklerin bağlanma, ilgi-bakım ve cinsel davranışların bir bileşkesi olduğunu söylemektedirler (Hazan ve Shaver, 1987). Bu görüş doğrultusunda kişilerin geçmişte edinmiş oldukları inançları, düşünceleri onaylayacak ve tamamlayacak eşler aramakta oldukları söylenebilir. Romantik bir ilişki olsun veya aşk olsun, kişinin geçmişten getirdiği bağlanma öyküsünden etkilenmektedir. Ayrıca, yetişkinlikteki bağlanma süreci çocuklukta farklı gelişmektedir. Çocuklukta bakım veren anne bakımı alan çocuk iken yetişkinlikte her iki bireyde hem bakım veren hem de bakım alan konumundadır (Öztekin, 2012, 319-320). Dolayısıyla eşlerin birbirleri için oynadıkları en temel rol; ilgi/bakım alma ve ilgi/bakım verme rolüdür. Bu açıdan bakıldığında; problemlerin çözümü de bu rollerin sağlıklı biçimde yerine getirilmesinde yatmaktadır. Çiftlerin söz konusu ilgi arama ve gösterme, rollerini doğru biçimde yerine getirebilmeleri ilişkinin güvenli doğasına katkıda bulunan en önemli faktördür" (Demir, 2009, 109). Bu faktörler yerine getirilmediğinde ise ilişki problemleri bir sürece girebilmektedir.

Yapılan araştırmalarda, bireylerin kendi anne-babalarının evlilik ilişkilerindeki başarı veya başarısızlıklarını kendi ilişkilerine de taşıdıkları ifade edilmektedir (Sporakowski, 1995, 60-64). Sürekli çatışma ve tartışma ortamında yetişmiş kadın ve erkeğin evliliklerinde de genellikle aynı olumsuz, sağlıklı

ortamın yaratılacağı ifade edilmiştir. Özellikle de anne babası ayrı yaşayan veya boşanmış olan eşler arasında boşanma oranının daha yüksek olması, evlilik öncesi alışkanlık, saplantı ve takıntılarının geçimsizliğe yol açtığını desteklemektedir (Köknel, 2013, 398). Sağlıklı bir evlilik ise, sevgiyi paylaşarak, güç konusunda uzlaşarak ve yakın iletişim kurma becerisi ile ifade edilir. Önemli olan ise bu becerilerin kişinin kendi ailesinde veya önceki ilişkilerinde şekillenmesi gerektiğidir. Yakın ilişki kurma, mahremiyet ve güç konusunda uzlaşma becerisini kendi ailesinde veya geçmiş yaşantılarında elde eden bir birey sağlıklı bir evlilik kurma noktasında avantajlı görülmektedir (L'Abate ve Talmadge, 2012, 38). Eşler ailelerinden aldıkları olumlu aktarımların haricinde, sağlıklı evlilik ilişkileri kurmak istiyorlarsa, ailelerinden bağımsız olabilmeyi de başarabilmelidir (Bilen, 2004, 293).

Terapistlere bakacak olursak genellikle çiftin ilişkileri ile ilgili yansıtılmış özdeşleşmelerin olumsuz etkilerine odaklandıklarını da görebiliriz. Yansıtılmış özdeşleşme kişinin benliği ile ilgili diğer kişilere yönelik yansıtımları (yani, kritik, cinsel, kendiliğinden veya organize olma) içerir. Diğer kişi böylece bu özellikleri sahip olarak algılanır ve kişi kendini bu yollarla yaşama ihtiyacını duymaz. Diğer kişi bir bakıma subjenin yansıtma ihtiyacına uyduğu için seçilir. Hatta sıklıkla eş kişinin yansıtmasına uygun olarak davranmaya doğru itilir (yani kritik olma, cinsel olma veya savunmacı olma gibi). Yansıtılmış özdeşleşme evliliğin normal ve belki de gerekli bir sürecidir. Belli bir düzeydeki yansıtılmış özdeşleşme eşi bilinen ve tanıdık yapmayı sağlar. Aksi takdirde eş, kişi için çok önemli olan yaşam boyu sürecek ihtiyaçlar ve değişmemesini istediği kalıplara uygun görülmez. Öte yanda bireyler evlendiklerinde kendilerinin ve yaşamlarının bazı kısımlarının değişmesini de isterler ve bu değişim sürecinin gerçekleşmesine katkıda bulunacağını umdukları kişilerle evlenme eğilimini gösterirler. Bazen kişilerin "Onunla evlendim çünkü beni bir düzene sokacağını düşündüm.", "Onunla evlendim, çünkü çok sessiz olan benim aksime o eğlenmeyi seviyordu." gibi sözler söylediklerini duyarız. Böylesi bir durum bir evliliğin ebeveyn-çocuk boyutu çiftin her iki üyesinin de ihtiyaçlarını karşıladığında, empati, regresyon, çocukça oyunlar ve birbirini tamamlama sağladığında, ya da yansıtılmış özdeşleşmenin çok baskın olmadığı durumlarda olumludur (Grunebaum, 1990).

İnsanlar sadece kendilerine kendi ana babaları kadar mutlu olup olmadıklarını sormazlar, tüm evlilik ilişkilerini kendi ana babalarınınki ile karşılaştırırlar. Örneğin ana babalarının da kendileri kadar cinsellikten veya yetişkin çocuklarından keyif alıp almadıklarını merak ederler. Bizim kadar kavga ediyorlar mıydı? Bu sorular genellikle cevaplaması zor olan sorulardır çünkü gözlemlerin çoğu kişi çocukken yapılmıştır, ama yine de kardeşler arasındaki sohbetlerde herkes ana babasını algılayış biçimini tartışarak böylesi sorulara cevap bulmaya çalışır (Grunebaum, 1990).

Çiftlerin bağlanma, ilgi/bakım gösterme ve alma bağı konusunda bilgi edinmenize yararlı olabilecek sorular şunlardır:

Bana anneniz, babanız veya sizi büyüten diğer kişilerle ilişkileriniz hakkında bir şeyler anlatın. Onlara yakın hissediyor muydunuz? Sevilen bir çocuk muydunuz?

Kardeşlerinize ilişkileriniz nasıldı? Onlar anne babanızla nasıl geçiniyorlardı?

Ebeveyninizin evliliği nasıldı? Sizininkin onlarinkinden farklı olmasını istediniz mi? Hangi bakımlardan?

Kendinizle ilgili sevmediğiniz şeyler nelerdir?

Eşinizde sevmediğiniz ve hayran olduğunuz şeyler neler?

Evliliğin sizi nasıl değiştireceğini umuyordunuz? Sizdeki hangi kişisel eksikleri tamamlayacağını umuyordunuz? (Grunebaum, 1990).

2.1.2. Arkadaşlık/ Ortaklık Bağı

Belki de terapistler tarafından en az üzerinde durulan evlilik bağı arkadaşlık ve ortaklıktır. Bunlar akranlar arasındaki en önemli bağlardır. Bu şaşırtıcıdır; çünkü bu kelimeler çiftlerin birbirlerini tanımlarken en sık kullandıkları kelimelerdir. Akranları ile ilişki kurabilme, arkadaş sahibi olabilme, iyi meslektaş olabilme yeteneğinin kökleri çocuklukta çocuklar arası ilişkilerle atılır. Yetişkinler de en fazla karşılıklılık, empati ve işbirliği içeren ilişkilerinin akranları ile olan ilişkiler olduğunu söylerler. Arkadaşlık yakınlığı ve ortaklığın gerektirdiği iş paylaşımı öğrenme kapasitesi ilk akran ilişkilerinde oyun aracılığı ile gelişir. Günümüzde, çiftlerin çoğunluğu bir diğerinden eşiti olarak davranış beklemektedir. Bu her çağ ve her kültürde geçerli değildir. Hatta bugün bile eşlerin çoğu birinden birinin yetkisinin daha fazla olduğu alanları belirlemiştir. Bu durum ya adil bir ayarlama ya da haksız bir uygulama olarak algılanır. Çiftler eşitler ve bir çiftin her üyesinin eş ilişkisindeki kapasitesi ve tecrübeleri birbirleri ile olan ilişkilerini önemli biçimde etkiler. Araştırmalar erkek ve kadınların bir eşte aradıkları en önemli özelliklerin önem sırasına göre şunlar olduğunu belirlemiştir: iyi arkadaş, düşünceli olma, dürüstlük, şefkatli olma, güvenilir olma, akıllılık,

nezaket, anlayışlılık, sohbeti tatlı, sadık. Pek çok kişi eşini "en iyi arkadaşım" olarak tanımlar ve onunla bir "ben-sen" diyalogu kurmayı ümit eder (Grunebaum, 1990). Eşler hukuksal bağlar ve cinsiyet özelliklerinin dışında kendilerini birer arkadaş olarak da görebilmelidirler. Karşılıklı saygı ise arkadaş olabilmeyen en önemli şartlarının başında gelmektedir. Saygının bir ilişkide inşa edilebilmesi için eşler birbirlerinin: Konuşmalarına, düşüncelerine, yaptıklarına değer vermelidirler, marifetlerini takdir etmelidirler, problemlerine ortak olabilmeli ve sevgilerine inanmalıdırlar, son olarak da birbirlerine karşı anlayışlı olabilmelidirler (Taşçı, 2010, 234-235). Saygı ile birlikte sevgi, aşk, güven ve iletişimin de evlilikte arkadaşlık bağı kuvvetlendirici birçok faktörü vardır.

Eşler arasındaki çekim gücünün temel unsurları sevgi ve aşk'tır. Genellikle sevgi ve aşkın iyi bir ilişkinin nedenleri olduğu ifade edilir. Fakat asıl olan iyi ilişkinin sonucunun sevgi ve aşk olduğu'dur. Evlilikte iyi bir ilişki varsa sevgi çoğalır, aksi takdirde azalır. Bireyler arasında yaşanan ilişkilerdeki sevgi unsurunun en önemli sonucu güven olmaktadır. Bu durum evlilik ilişkileri için de geçerlidir. Sevgi duygusu eşler arasında güveni de tahsis eder. Güven ise ilişkilerde korku duygusundan uzaklaşılmasını, belli derecede bir rahatlığın oluşmasını ve dostluk duygusunun hakimiyetini sağlar. Evlilik yaşantısının üç temel bağı olan sevgi, saygı ve güven çiftlerin birbirlerine duymuş oldukları duygulara göre şekillenmektedir. Bu üç temel bağ kendi içinde ilişkilidir ve evliliğin devamlılığı da bu bağlar aracılığıyla olmaktadır (Tarhan, 2011, 55-57). Aşk ise cinsel istek, çekici kılma, arkadaş olma, dost olma, önem gösterme ve bakımın sentezinden oluşur (Özabacı, 2009, 55). Sternberg ve Sternberg (2010) aşkı çiftler için tamamlanması gereken üç kombinasyonla açıklar: "Bağlılık, yakınlık ve tutku". Bağlılığı, biraz daha bilişsel ve soğuk, otomatik bir ilişki biçimi olarak tanımlamıştır. Bağlılık, çiftin ilişkisinin bir noktasında bağlanma adına verilen karar ve sözlerdir. Bu cinsel noktada birbirlerine sadık kalma, nişan veya evlilik yoluyla bağlılık şeklinde de gerçekleşebilir. Yakın olmayı, bir nevi bağlılık hissi, diğerinin mutlu olmasını gözetme, huzurlu olma, diğerine çok önem verme ve onunla ilgilenme, onun gereksinim duyduğu anlarda onunla olabilme, onu dikkate alma, karşılıklı olarak birbirini anlama, birbiri ile paylaşımlarda bulunma, değer atfetme, onu güvenilir bulma, ona destek olma, dürüst ve empatik olma şeklinde tanımlamıştır (Akt. Santrock, 2012a, 454). Tutku ise Sternberg (1997)'e göre romantizmi gösterme, cinsel birliktelik, fiziksel olarak çekici bulma, bağlı olma, bakım ve diğer eşle olma arzusu olarak tanımlanmıştır (Akt. Weeks ve Treat, 2012, 131-134). Sternberg (1986)'e göre bu üç unsurun derecesi aynı ilişki içerisinde zamanla değişikliğe uğrar. İlk tanışma döneminde tutku daha ön plandayken evliliğe yaklaştıkça bağlılık ve yakınlık daha ön planda olur. Evlilikten 20-30 yıl sonra ise tutkuda düşüş bağlılıkta yükseliş gözlenebilir (Akt. Hortaçsu, 2012, 40-41).

Sternberg 1990' lı yılların ortasından itibaren konuyu farklı bir şekilde ele aldığını ifade etmektedir. Temel olarak, bizim hayatımıza yakın hikayeleri yaşayan, fakat bu hikayelerdeki rolleri bizleri tamamlayan bireylere âşık olma eğilimi göstermekteyiz. Dolayısıyla, bu bireyler bize benzemekle birlikte bazı yönlerden bizlerden ayrılabilirler. Yaşam öyküsü bizimkinden bambaşka olan birine tesadüfen âşık olursak, hem ilişki hem de ilişkimizin dayanağı olan aşk tehlikeye girmiş demektir (Sternberg, 2003, 8).

Kingsbury ve Minda (1988) evli bireylerin evliliklerini sonlandırma veya evliliklerine devam etme kararını vermelerindeki en büyük etkenin birlikteliklerindeki yakınlık, sevgi ve aşk ile ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir (Akt. Canel, 2007, 119).

Evli bireyler arasında romantik bir bağlılığın olup olmaması da evlilik ilişkisini ve doyumunu etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır. Yakınlık geliştirebilen çiftler, birbirleri ile açık iletişim kuran, karşılıklı onaya dikkat eden, karşılıklı olarak ilgi davranışını gösterebilen ve ilişkide ortak uzlaşmaları daha çok olan çiftlerdir. Birlikteliklerinde gerilim düzeyi daha yüksek olan evli bireyler ise aralarında daha çok çatışan, birbirine baskı kuran ve birbiri üzerinde egemenlik oluşturmaya çalışan çiftlerdir (Noller ve Feeney, 2004).

Evli bireylerin sosyal, cinsel ve duygusal gereksinimlerini açıkça birbirlerine ifade etmeleri, bunları paylaşmaları ve aralarında bir alış verişin oluşturulması gerekir. Evli bireylerin oluşturduğu ruhsal ve bilişsel alış verişlere "evlilikte iletişim" demekteyiz (Özügürü, 2013, 305). Lebow (2014, 72) evlilik doyumları yüksek olan çiftlerin problemleri olan çiftlere göre daha iyi iletişim kurduklarını söylemektedir. Evlilikte kurulan iletişimin eşlerin arasında kuracağı arkadaşlıkta çok büyük bir rolü vardır.

Evlilikte iletişim ve doyum sağlamaya yönelik bazı önemli ilkeler ise şunlardır:

- Şeffaflığa dikkat etme, duyguları paylaşma
- Karşılıklı olarak duyguları anlamaya gayret gösterme
- Duygular ve sorunları su yüzüne çıkarma
- Sevgi ve şefkat göstermede cömert olma
- Hoşlandığınız ve hoşlanmadığınız şeyleri belirtme

- Bir aile olduğunuzun hatırlanmazdan çıkmaması
- Kararlarınızı ve sorumluluklarınızı birbirinizle paylaşma
- Ebeveynlerinizi ihmal etmeme
- Çok hayalci olmama gerçekçi olmayı gözetme
- Cinsel yaşantıyı canlı tutma
- Aile ekonomisini takip etme
- Sosyal çevreyi ihmal etmeme (Özgüven, 2012, 238-243).

Bu özelliklere sahip eşler, birbirlerini yakından tanımakta, birbirlerinin hoşlanıp hoşlanmadığı şeylere, kişilik kusurlarına, umutlarına ve hayallerine aşına olmaktadır. Birbirlerini iyi tanıyan ve anlayan eşler problemler ile karşılaşsalar bile aralarındaki bağlantıyı sürdürmektedirler (Gottman ve Silver, 2013, 25-56). Bunların yanında eşler diyaloglarında iyi birer konuşmacı ve dinleyici olmayı unutmamalıdır (Taşçı, 2010, 237). Eşler dinlemeden konuşmanın önüne geçebilmelidirler. Çünkü dinlemeden gerçekleştirilen bir iletişim partnerlerin aralarındaki bağı güçlendirecek türde bir yakınlık kurmayı engellemektedir (Gottman ve Silver, 2014, 99). Eşlerin zor anlarında birbirlerinin sığınağı oldukları fikrini unutmamaları, bu anlarda birbirlerinin yanında bulunmaları ve yalnız olmadıklarını hissetmeleri önemlidir. Aksi takdirde eşler arasında öfke, panik hali ve yoğun yalnızlık duyguları hissedilmektedir (Gottman ve Silver, 2014, 108). Eşler arasındaki yakınlığı önemli gören L' Abate' nin (1977) tespit ettiği yedi yakınlık bileşeni ise şunlardır: "İyi olanı görme, önemseme, koruyuculuk, zevk alma, sorumluluk, incinmeyi paylaşma, bağışlama." Bu bileşenlerin eşler arasındaki arkadaşlık bağlarının artırılmasında önemli olabileceğini söyleyebiliriz. Özellikle ebeveyn olan çiftlerde sorumluluk duymanın yeri çok önemli olabilmektedir. Eşler ilişkiyi yürütme konusunda sorumluluk alabilmelidir. Anlamalıdır ki, ilişkiler uğraş ve bakım gerektirmektedir ve yalnızca bir eş bunun üstesinden gelememektedir (Akt. Weeks ve Treat, 2012, 138-140).

Evlilik sadece arkadaşlık değildir: Evlilik aynı zamanda bir iş ortaklığıdır. Çiftin zaman, enerji ve parasına yönelik yoğun talepler nedeni ile ilgili işbirliği gerektiren bir girişimdir. Çocuklar için içine girdiği zaman, bu talepler yoğunlaşır ve işgücü dağılımında simetrik olmayan bir durum gelişir; kadın daha çok çocuktan sorumlu olurken erkek daha çok ekonomik destek sorumluluğunu üstlenir (Grunebaum, 1990). Çocuklar, aile dinamiklerini derinden değiştirerek eşlerin arasındaki dengeyi bozabilir (Ersevim, 2008, 380). İlk çocuk ve sonradan doğan her çocukla birlikte bir annenin gücünde giderek azalmaktadır. Bu durumda çalışıyor ise işi bırakmak veya iş ile bağlantısını azaltmak beklenen bir şey olmaktadır. Bununla birlikte kadında kocasına daha bağımlı hale gelmekte ve kendisini geliştirme olanaklarından uzak kalabilmektedir. Erkek ise bu durumda kariyerine daha da yönelmekte ve kendisini geliştirmektedir. İlişkideki bu durum bir güç dengesizliğini doğurmaktadır. Bu durumda ilişkideki rollerin her iki çifte eşit dağılımı önem arz etmektedir. Eğer ilişki bu şekilde gidecek olursa evlilikteki doyumun azalabileceğini söyleyen birçok görüş vardır (Dallos ve Draper, 2012, 56-57). Özellikle kadınların çoğu çocukları ile ilgili görev paylaşımlarında sorumluluğun büyük bir kısmını almakta ve ev işlerindeki sorumlulukları da artış göstermektedir. Ebeveynlik rolleri ise, evli çiftlerin paylaştıkları serbest zamanları, genel arkadaşlık ve yakınlık durumlarını da etkilemektedir. Dolayısıyla da eşler birbirleri ile sohbet etme fırsatını daha az bulduklarını, içlerinden geldiği gibi, anlık davranmadıklarını ve fiziksel yakınlaşma teşebbüslerinin de kesintiye uğradığını bildirmektedirler. Eşlerin çocukların doğumu ile birlikte görev dağılımı, arkadaşlığın azalması gibi mevzularda yaşamış oldukları değişimlerin neticesinde, ilişkilerinin de geçmişe oranla daha az doyum sağlayıcı olduğu söylenmektedir (Kılıçaslan, 2009, 158-161). Çocuğun doğumu ile birlikte annelerin ilgisi de çocuğa kaymaktadır. Bu süreç içerisinde anneler fazlasıyla yorgun ve uykusuz olabilmektedir. Erkekler ise bu durumdan genellikle hoşnut olmamakta ve öncesinde eşlerinden görmüş oldukları ilginin gittikçe azalmasından dolayı yakınabilmektedirler. Anneler' de takdir, beğeni ve sevgi beklemekte, eşlerinin bu tavırlarından dolayı üzülmeaktedirler (Taşçı, 2010, 232; Kasatura, 2014, 175; Torun Reid, 2011, 62). Babaların bebek bakımındaki yardımları ise, her iki eş içinde olumlu ve belirleyici bir güç olmaktadır (Levy-Shiff, 1994, 591). Gottman ve Silver (2013, 210-213) çiftlerin ebeveynliğe geçerken birbirine bağlı kalmalarını sağlayacak şu önerilerde bulunmaktadır: "evlilikte dostluğa odaklanma, bebek bakımında babayı dışlamama, babanın, bebeğin oyun arkadaşı olmasına izin verme, birbirine zaman ayırma, babanın ihtiyaçlarına duyarlı olma, anne fırsatlar tanıma."

Özetle aileye katılan yeni bir bireyin ikili ilişkilerde doğuracağı değişiklikleri varsaymak doğru olur. Doğacak çocuğun dengeli ve anlaşma içerisinde olan bir aile içerisinde doğması ilişkileri daha da yakın kılarken, aile içerisinde anlaşmazlıkların olduğu ve bazı kötü alışkanlıkların sürdürüldüğü bir ortamda doğması ise ilişkileri daha da olumsuz bir noktaya sürükleyecektir (Baltaş ve Baltaş, 2008, 111-112). Sonuç olarak, çiftler yaşamın her görevini simetrik olarak mı yoksa birbirini tamamlayacak şekilde mi

paylaşacaklarına karar vermelidirler. Görevler ne kadar karmaşık ve gelenekler kimin ne yapması gerektiğini ne kadar az belirliyorsa, bu görev dağılımında uzlaşma sağlamak için o kadar çok kişilerarası ilişki becerilerine ihtiyaç duyulacaktır (Grunebaum, 1990).

Ortaklık bağındaki sık rastlanan bir başarısızlık finansal konuların yönetimi ile ilgilidir. Terapistler eğer para konularında didişip durmasalar birbirleri ile çok iyi anlaşabilecek çiftlerle sık karşılaşılır. Hatta para ile ilgili sorunları konuşmak çiftler ve terapistlerin en önemli görevi haline gelir. Para sorunları sadece diğer sorunların yer değiştirmesi değildir. Burada problem çözme, güç ve değerler gibi konularda işin içine girer. Bazı çiftler duygularını nasıl yöneteceklerini bilirler ama paralarını nasıl idare edeceklerini bilemezler, bazıları da bunun tersidirler (Grunebaum, 1990).

Akran ilişkileri hakkında bilgi edinmek çift terapistlerine çok yarar getirir. Çifte dostluk ve ortaklıkla ilgili sorular sorulmalıdır:

- Arkadaş mısınız? Eş misiniz? Hangi ilgileri paylaşıyorsunuz?
- Birbirinize iç yaşantınızla ilgili özel detayları anlatır mısınız?
- Ortak projelerde iyi bir iş bölümü yapar mısınız? Ev işlerinde, çocuk bakımında, seyahatlerin planlanmasında veya parasal konularda?
- Bu görevleri nasıl bölüşürsünüz? Bu bölüşümü adil buluyor musunuz?
- Arkadaşlarınızla olan tecrübelerinizi, en eski anılarınızdan başlayarak anlatır mısınız?
- Okulda arkadaşlarınızla ilişkileriniz nasıldı?
- En iyi arkadaşınız var mıydı?
- Karşı cinsle çıkmaya nasıl başladınız? Erkek veya kız arkadaşınız var mıydı?
- Şimdi arkadaşlarınız var mı? Ne kadar yakınlar? (Grunebaum, 1990).

2.1.3. Cinsellik Bağı

Anormal cinsellik basit bir şekilde ifade edilebilirken, normal cinselliği anlatmak bir o kadar zordur. Cinsellik denildiğinde zihnimize genellikle aşk, istek, tatmin ve üreme gelmektedir (Kayır, 2011, 23). Cinsellik insan yaşamındaki önemli güçlerden biridir. Bu gücü inkar etmek birçok şeyi kaybetmemize yol açar. Cinsellik erkek ve kadının biz olma sürecidir. Bu süreç ruhsal ve fiziksel yönleri olan, kişinin hem fiziksel özelliklerini hem de duygularını ve fikirlerini etkileyen karmaşık bir süreçtir (L'Abate ve Talmadge, 2012, 38). Cinsellik, cinsel tatmini ve çiftin uyum içerisinde birlikteliklerini barındıran sosyal kurallar, değerler ve mitlerle belirlenmiş, biyolojik, psikolojik, sosyal yanları olan spesifik bir yaşam olarak ifade edilebilir. Bu ifadeden de anlaşıldığı gibi cinselliğe tek yönlü olarak sadece bedensel ve tatmin için yapılan bir aktivite olarak bakmamak gerekir (Akt. Gülsün ve ark., 2009). Bridges, Lease ve Ellison (2004) "İşlevsel bir cinselliği; fiziksel olduğu kadar duygusal yakınlık, ilişki tatmini, öz saygı ve aile yaşamı gibi etmenleri de katarak ifade etmiştir" (Akt. Gladding, 2012, 243). Cinsellik kavramına genel olarak bakacak olursak yakınlık, tatmin ve rahatlama aracı olarak da görüldüğü sonucuna ulaşırız. İnsanlar güzel vakit geçirmek ve gerginliklerinden kurtulmak için de cinsel ilişki kurarlar. Cinsellik kavramı sadece ilişki anlamına gelmez, bir duygu olarak da ifade edilir. Kastre olmuş kişiler de cinsel duygularını sürdürüyorlar. Özetle cinsellik yalnızca cinsel organlardan ibaret değildir (Özgüven, 2010, 130).

Cinsel etkileşimin evlilik doyumunu yordayan birçok etkisi de olabilmektedir. Cinsel etkileşimin arzu edilen seviyede olması birlikte olan bireyleri kaygıdan uzaklaştırabilen, birbirine yakın kılan, sıcaklığı, sevgiyi ve koruma hislerini doğuran bir duygulanımı ortaya çıkarabilmektedir. Cinsel etkileşimde ortaya çıkan yanlışlıklar ise, doyuma ulaşamama, sevilmediği korkusu, güçsüz olduğunu hissetme, erkeklik/kadınlık rollerinde anlaşılma ve kaygı duyma, uzak durma, kendini kapatma, gergin olma, iç sıkıntısı veya uçlarda olma gibi neticeleri ortaya çıkarabilmektedir (Dokur ve Profeta, 2006, 210).

Lowen (1965)' a göre sevgi dolu bir çiftin cinsel beraberliği, en özel ve heyecan dolu bağlanma şekillerinden biridir. Aşk bireyi hem cinsel hem de duygusal yakınlığa ulaştırır. Bu birliktelik isteği, bireyin benliğinin farkına varmasını sağlarken, ayrıca bu durumu eşi ile paylaşması duygusal bir doyumu temin eder. Tene temas etme, duygu ve cinsel birleşme ile fiziksel bir doyuma ulaşılır (Aka. L'Abate ve Talmadge, 2012, 40).

Çift ilişkisinde cinsellik bağının önemi çok aşikârdır. Pek çok çift için cinsel arzu onları evliliğe götüren nedenlerden biridir. Öte yanda biliyoruz ki birbirini cinsel olarak arzulayan sevgililerden pek çoğu evlenmemekte ve bazı çiftler ise cinsel arzu ilişkilerinde çok önem taşımamasına rağmen evlenmeye karar vermektedirler. Bazı çiftlerde ise arzu ve seks öyle önemli bir bağ oluşturur ki boşandıktan sonra bile cinsel ilişkilerini sürdürürler. Bu bağın gücü, ilişkinin evresi ile bireylerin hangi yaş döngüsünde olduklarına bağlı olarak değişiklik gösterir. Cinsel çekicilik en çok nişanlılık sırasında önem kazanır. Evliliğin kendisi

genellikle cinsel arzunun şiddetinde değişikliğe yol açar; bu değişimin yönü evliliği özgürlüğü azaltan mı ya da çoğaltan bir şey olarak mı algılandığına bağlıdır. Çocukların doğumu ve bakımı çiftin cinsel yaşamında bir azalmaya yol açar, yuvanın çocuklardan boşalması ise çiftin cinsel hayatında bir Rönesans yaşatabilir. Eğer cinsel arzu hastalıklar, cinsel etkinlikler gibi nedenlerden olumsuz etkilenmez ise, cinselliğin formu değişse bile bu ilişki yaşlılığa kadar sürebilir. Bazı çiftler birbirlerine yıllarca tutku duyabilirler. Doğal olarak tutkunun önemi ve duygular kadın ve erkek için değişiklik yaratır (Grunebaum, 1990).

"Erkek erkekliğini, kadın ise kadınlığını, karşı cinsten aldığı beğeni ve sağlıklı cinsellikte keşfeder." Eşlerin cinselliğe hazırlığı yatakta değil, duygularda ve düşünceli davranışlarda başlar. Birbirini özlemekle, birbirinin kokusunu, tenini, dokunusunu, gülüşünü, duruşunu özlemekle başlar yakınlık. Güler yüzlü olarak açılan kapı, ufak sevgi notları, heyecan ve huzuru paylaştıkları ortamlar ve birbirine özen gösterdiğini hissettirme eşleri birbirine yakınlıştır. Birikmiş kırgınlıklar, dile getirilmemiş duygular, özen göstermeme, hem kadını hem de erkeği, hormonlar yeterli olsa bile, ilişkiden uzaklaştırır (Tosun-Reid, 2011, 102).

Yapılan araştırmalarda, kadınların eşleriyle duygusal bir bağ paylaşmadıklarında, yatakta erkeklerden çok daha tutuk olduklarını göstermektedir. "Kadınların çoğu duygusal yakınlık hissettiğinde seks isterken, erkekler için seks, duygusal açıdan yakınlaşmanın bir yolu olmaktadır." Dolayısıyla erkek genellikle barışmanın bir yolu olarak seks seçerken, kadın barışana kadar seks istememektedir (Gottman ve Silver, 2014, 178).

Evli bayanlar, cinsel problemler ile doktora başvurduklarında, eşlerinin umursamazlığı, kendi gereksinimlerini giderdikten sonra sırtını dönüp yatması ve ilgisizliğinden şikâyet etmektedirler. Özellikle kadınlarda cinselliğe karşı yakınlık durumu, eşine duyduğu sevgi, eşinin kendisine duyduğu sevgi, kendisinin sevildiğinin ve beğenildiğinin hissedilmesi gibi bir dizi duygudan sonra ortaya çıkabilmektedir. Sevgi konusunda problem yaşayan bir kadının cinsel problemleri de kaçınılmaz olacaktır (Taşçı, 2010, 249-254). Bir birlikteliği devam ettirmenin ve cinsel tutkuyu sürdürebilmenin yolu, duygusal anlamda karşısındaki kişi ile bir olurken kişiliğini de koruyabilmekten geçmektedir (Yalom, 2012, 156).

Çift terapistleri hastaları ile cinsel bağları da gözden geçirmeli ve duygular, düşünceler ve en önemlisi davranışlara ilgi göstermelidirler. Eğer terapist liderlik yapmazsa, çift terapistin bu konuyu fazla tehdit edici bulduğunu sanabilir. Şaşırtıcı bir şekilde özellikle acemi terapistler çiftin cinsel yaşamını sorgulamaktan kaçınırlar. Hatta tecrübeli terapistler bile sıklıkla çiftin cinsel hikayesini irdelemezler ve terapi için gerekli olan davranışsal bilgileri göz ardı ederler. Ayrıca günümüzde, özellikle AIDS tehlikesi nedeni ile evlilik dışı ilişkilerle ilgili bilgi almak da önem kazanmıştır. Genellikle cinsellik ve arzu ile ilgili bir konuşma başlatmak zor görünür. Ben bazen bu konuyu çiftin eğlenmek için neler yaptığını sorarak açarım. Çift seks hakkında konuşma cesaretini terapistin bu konuda konuşma istekliliğine dayanarak edinirler (Grunebaum, 1990).

Bir çifte cinsel bağlar ile ilgili sorulabilecek yararlı sorular şunlardır:

- Eşinizi arzuluyor musunuz? Birbirinize duyduğunuz arzunun hikayesi nedir?
- Cinsel ilişkiye girmeye nasıl karar verirsiniz? İlk girişimi kim başlatır? Bu her zaman böyle midir?
- Cinsel ilişkilerinizin genel seyri nasıldır? (Eğer problem varsa davranışsal detaylar alın)
- Cinsel ilişkilerinizden hoşlanıyor musunuz? Orgazm oluyor musunuz?
- Eşiniz sizin için tatmin edici mi? Size istediğiniz tepkileri veriyor mu?
- Cinsel ilişkilerinizde ne gibi değişiklikler yaşadınız?
- Cinsel ilişkileriniz nasıl gelişebilir? (Grunebaum, 1990).

2.1.4. Karar/ Kendini Adama Bağı

Bulgular göstermektedir ki hem kadınlar hem de erkekler evlenme kararında "denge teorisi" olarak adlandırılan bir şeyi kullanmaktadırlar. Neler verebileceklerini, neler alıyor olduklarını değerlendirirler ve bu alış verişin eşit bir dengede olmasını isterler (Grunebaum, 1990). Başka bir deyişle, var olan ilişkiden olumlu sonuçlar alıyor olmak, ilişki için yüksek düzeyde yatırım yapmak ve diğer ilişkilere yönelik beklentinin düşük olması bireylerin var olan ilişkilerine olan bağlılıkları ile ilişkilidir (Hortaçsu, 2012, 139). Eğer eşlerden birinin diğer ilişkilere yönelik beklenti düzeyi, devam eden ilişkisinden elde ettiği doyumdan düşükse, kişi var olan ilişkisini devam ettirmektedir. Bireylerin ilişkileri ile beklentileri, onların şimdiki ilişkilerini etkilemektedir. Bu açıklamalardan yola çıkarak, beklentiler karşılandığı sürece evlilikten doyum sağlandığının ve evlilik içinde uyumun devam ettiğinin, aksi takdirde uyumun bozulduğunun sonucuna varabiliriz (Ersanlı ve Kalkan, 2008, 12). Ancak, adanmışlık bağının ilişkinin devamı açısından önemli olduğunu görmekteyiz. Birbirleri arasındaki bağların kuvvetli olduğu çiftler çatışma durumlarında

evliliklerinin yararı için kendi istek ve arzularını kurban edebilirler. Bağlılık, çiftlerden birinin mutsuzluğunda önemli olmaktadır ve eşlerin zor zamanlarında, gelecekte her şeyin daha iyiye gideceği ümidiyle birlikte yarar sağlamaktadır (Sanrock, 2012a, 463).

Lewis 'in (1997) güvenli evlilikler ile ilgili yapmış olduğu uzun süreli araştırmanın sonucunda, birlikteliğin kalitesi ve seviyesinin belirlenmesinde, adanmış olma, yakınlık ve samimiyeti keşfetmenin yararlı olduğu da bulunmuştur (Kasatura, 2013, 207-208).

Evlilik problemlerinin çözümü, birbirine bakım, yoldaşlık ve cinsel partner olma konusunda uzun süreli bir karşılıklı adamayı gerektirir. Gencin evlendiği eş orta yaşta veya yaşlılıkta aynı kişi değildir, aynı şekilde kişinin kendisi de aynı kalmaz. Her biri değişir ve bir diğeri değiştirir. Kişinin içinde yaşadığı kültür de değişir (Grunebaum, 1990). Bu süreçte karşılıklı fedakarlıklar aracılığıyla evlilikler sağlıklı ilişkilerin yaşandığı ortamlara dönüştürülebilir. Birlikte yaşayan eşler, mutlu bir hayatı paylaşmak istiyorlarsa; fedakarlık etmek, gayret göstermek, kendilerini geliştirmek ve kötü olarak görmüş oldukları huylarından vazgeçmek zorundadırlar. İnsanlar özellikle işlerinde göstermiş oldukları fedakarlıkların, azmin ve vermiş oldukları mücadelenin bir kısmını evliliklerinde gösterebilmelidirler (Taşçı, 2010, 251). Evlilik genel itibari ile zor bir süreçtir. Bu yolda mücadele etmeden evliliği bitirmek kolayı seçmek olacaktır. Bu sebeple evliliğin omuzlarımızı yüklemiş olduğu sorumluluklar ile baş edebilmek adına kendimizi geliştirmek ve gerektiğinde ise değişmek gerekir. Çünkü iki bireyin birlikte var olabilmesi için özveri ve fedakarlık sergilemek şarttır (Uğurlu ve Şakiroğlu, 2015, 135).

Eşler birbirinin bağlılık yeteneğini de sınar. Arkadaşlarına, dinine, mesleğine ve kendi ailesine yaşam boyu bağlı olan eşlerin evliliğinin geleceğini, sık sık yer değiştiren, eski arkadaşlarını terk eden, değişik dinleri deneyen, hayatında tutarlı amaçları olmayan kişilerin evliliğine göre daha farklı değerlendiririz (Grunebaum, 1990).

Eşler arasında uyumsuzluklar kaçınılmaz olduğu için, problemler ve çatışmalar genellikle yaşanmaktadır. Yaşanmış olan olumsuz olaylar, olumsuz duygu ve davranışların meydana çıkmasına sebep olabilmekte ve bağışlama, yaşanmış olan bu olumsuz duygularla baş etmek ve ilişkinin devamını sağlamak için önem taşımaktadır (Gordon ve Baucom, 2003). Finkel, Rusbult, Kumashiro ve Hannon, (2002) ; McCullough ve ark., (1998) evlilik için bağışlamayla ilgili olduğunu düşündükleri önemli bir yapının bağlanım (commitment) olduğunu söylemişlerdir. Yapılan araştırmalarda, daha fazla bağlanım belirten eşlerin, daha az bağlanım belirten eşlere göre daha bağışlayıcı oldukları bulunmuştur (Akt. Taysi, 2010, 42). Sınanan bir ilişkide bağlılığın rolü ise en çok ayrılma süreci içerisine giren evliliklerde görülmektedir. Ayrılma sürecinde yeni bir sayfa açabilmeyi sağlayan en büyük etken ise eşlerin kaybetmiş oldukları romansı canlandırmak için gösterdiği gayret ve geçmişlerindeki ortak yaşam ve anılardır (Tosun-Reid, 2011, 98).

Karar/Kendini adama bağı daha fazla kendini değerlendirme gerektirir, bu nedenle diğer bağlardan daha bilişseldir. Evlenme kararı kişinin yaşamında verdiği en önemli ve en zor kararlardan biridir. Kişinin kendini ve düşüncelerini bilmesini gerektirir. Kişi nasıl biri ile evleniyor olduğunu ve bu kişinin yıllar sonra nasıl biri olacağını kendine sormalıdır. Bu kişi güvenilir biri midir, gelecekte nasıl biri olacaktır? Bu kişi beni ve çocuklarımızı hastalıkta ve sağlıkta-umursayacak mı? Eğer maddi durumumuzda değişiklikler olursa bu kişi gene benimle olacak mı? Ben "64" yaşına gelip artık çekici olmadıgımda beni hala sevecek mi? Bunu yapmayı istiyor mu? Bu soruları cevaplamak yaş, eğitim, din ve etnik farklılıklar olduğunda kişinin ayrıca yapması gereken uyumu da değerlendirmesini içerdiği için daha da zorlaşır (Grunebaum, 1990). Partnerlerin bu süreçte bu şekilde düşünmeleri gayet doğaldır. Çünkü "ilişkiye yapılan büyük yatırımlarla birlikte ilişkiye duyulan bağlılıkta artmaktadır. Pek çok çift böyle bir düzeye geldikten sonra, "artık ayrılmak için çok geç olduğunu" ifade ederek, kendilerini ne yapıp edip ilişkilerini kurtarmaya adayabilmektedirler. Henüz ilişkilerini resmi bir boyuta getirmemiş çiftler içinse ayrılığın daha kolay olup, bağlılığın kolayca değişim gösterebileceği düşünülebilir (Haskan-Avcı, 2013, 151).

Evlilik bağlılığına karar verdiklerinde çiftler genellikle evlilikte kararların nasıl verileceği konusunda üstü kapalı bir şekilde bir anlaşmaya varırlar. Yakın zamanlara kadar kadınlar "sevgi, saygı ve uyma" konusunda söz verirdi. Bu açıkça kararları verecek olan kişinin erkek olacağını ima eder. Böylesi bir anlaşmanın eşit olmadığı çok açıktır ve bu dengeyi yeni düzene sokmak için çok şey yapılmıştır. Bilindiği gibi, hala pek çok karar adetlere dayalı rol tanımlarına göre alınır ve çiftlerin kararları kendi yetenekleri ve ilgilerine göre nasıl alacaklarını öğrenmeleri gerekir (Grunebaum, 1990). Aile içerisinde roller yaş durumu, kültürel etmenler ve gelenekler gibi bir takım faktörlerden etkilenir. Ancak sağlıklı aileler rollerini karşılıklı değiştirebilen ve esnek olabilen ailelerdir (Gladding, 2012, 35). Evlilik ile birlikte kadın ve erkek rollerinde ortaya çıkan değişimler ve değişen bu rollere uyum sağlayamama, psikolojik, biyolojik, sosyal ve ekonomik açıdan bir dengenin kurulamaması, eşlerin birbirlerine karşı aynı iletişim dilini kullanmamaları gibi

durumlar, çatışma, tartışma, uyumsuzluk gibi sorunların çıkmasına neden olmaktadır (Ersanlı ve Kalkan, 2008, 4-5).

Yaşam boyunca, eşitlik dengesi, yani kimin evlilik için daha fazla şey yaptığı hiçbir zaman aynı düzeyde olmayacaktır, ama pek çok çift, her iki eşin gayretlerinin de uzun vadede birbirine eşitlenmesi için uğraşacaklarını varsayarlar. Katkılarının bir gün fark edileceğini ve eşlerinin de aynı oranda katkıda bulunmak için uğraşacağını ümit ederler ve beklerler. Örneğin, bir çift birbirlerini yeni yeni tanımaya çalışırken, kadının tedavi edilir bir kansere yakalandığı anlaşıldı. Kadının kendi ailesi ile bazı problemleri olduğu için erkek eşinin bakımını üstlendi. Kadın bunun için eşine öylesine minnet duydu ki erkeğin yüksek lisans yapması için işinde olağan üstü bir gayretle çalışmaya başladı. Birbirleri için yaptıkları bakım onları bir arada tutan en önemli bağlardan biri halini aldı ve bu bağ ilişkilerindeki krizleri aşmalarına yardımcı oldu (Grunebaum, 1990).

Çiftlerin karar verme/kendini adama bağına değerlendirmede yardımcı olabilecek bazı sorular:

- Eşinin hakkında bildiğin hangi özellikler onunla evlenme kararı almaya neden oldu?
- Onun nasıl bir eş olacağını bekliyordun? Beklediğinden nasıl farklılıklar gösterdi?
- Nasıl bir yaşama sahip olmayı bekliyordun? Yaşantın beklediğinden nasıl farklı?
- Eşinin sana adil davrandığını düşünüyor musun?
- Bununla ilgili geçmişte ne kadar tartışma yaşadınız? Şimdi?
- Kendini evliliğe ne kadar adanmış buluyorsun? Bu bağlılığın değişti mi? Ne kadar ve ne zaman?
- Bu değişimi kendine nasıl açıklıyorsun? Eşine nasıl açıklıyorsun? (Grunebaum, 1990).

2.1.5. Aile ve Sosyal İlişkiler Bağı

Bu son bağ diğerlerinden farklıdır. Birincisi çiftin ötesine geçer ve çocukları, geniş aileleri, arkadaşları, komşuları ve akrabaları, dini ve ülkeyi kapsar. İkincisi bu bağı diğer bağların bir türevi mi, yani bağlılık, arkadaşlık, karar/kendini adama gibi bağların bir kombinasyonunu olduğu ya da kendi başına bağımsız bir bağ mı olduğu açık değildir. Her halükarda çiftler çocuklarına, arkadaşlarına, geniş ailelerine veya daha geniş sosyal ilişki ağlarına çok güçlü sevgi, adanmışlık ve sadakat ile bağlıdır. Bu sadakat çiftleri ya birbirine daha fazla yaklaştırır ya da ayırır. Kur yapma devresinde bu bağ diğerlerine göre daha az göze çarpar; evlilik törenlerini planlarken bu bağların her iki tarafın aileleri için de ne kadar derin olduğu ortaya çıkar (Grunebaum, 1990).

Sosyal ilişki ağı bağına gelişimsel habercisinin ne olduğunu tarif etmek güçtür. Her ne kadar herkes bir aile, komşular, din, etnik grup gibi daha geniş sosyal bir ağın içinde doğmuş olsa da bu gruplarla bağına ne zaman ve nasıl kurulduğu açık değildir. İnsanlar olgunlaştıkça okul, iş ve çeşitli organizasyonlarla da haşır neşir olurlar. Bu ağlarla kurulan bağına kuvveti değişkendir; bazı kişiler belli gruplar içinde kendilerine kök salmaya çok istekliken bazıları zorlanırlar. Kök salma isteğine şu cümle iyi bir örnektir, "Kendi dinimden başkası ile evlenmem." (Grunebaum, 1990). Evliliğin ilerleyen yıllarında eşlerin sosyal çevrelerinin değiştiğini vurgulayan çalışmalar da görülmektedir. 419 kişi üzerinde yapılmış bir araştırmada, ilişkilerinde farklı dönemleri yaşayan eşlere konuştukları akraba ve arkadaş sayısı sorulmuştur. İlişkilerinin gelişen dönemleri süresince, kişilerin sosyal çevrelerinde daha az arkadaşlarının bulunduğu, evlilerde bu sayının bire kadar düştüğü, fakat görüşülen akraba sayısında nişanlılık döneminden itibaren artış olduğu görülmüştür (Johnson ve Leslie, 1982, 34). Diğer bir araştırmada, duygusal ilişkinin gelişmesi ve gerilemesi sebebiyle bireylerin arkadaş ve akrabalarıyla görüşme sıklıkları incelenmiştir. Araştırma sonucunda ilişkisi gerileme dönemine girmiş olanların gelişme döneminde olanlara kıyasla, yakın olmayan arkadaş ve dostlarıyla daha sık görüştüğü bulunmuştur. Araştırmacılar ilişkisi bozulma durumunda olanların, sosyal çevrelerini genişleterek, kendileri için yeni seçenekler yaratmaya çabaladıklarını dile getirmişlerdir (Millardo ve ark., 1983, 964).

Bu iki sonuca da bakıldığında eşler ne sadece kendi içlerine dönük olmalı ne de tamamen bir birlerinden uzak olmalıdır. Eşler gerektiğinde birlikte sosyal ilişkiler içerisine girmeli ve çevrelerinden kopmamalıdır. Bunu yaparken de toplumsal yaşamdan kendilerini alamayan, birbirlerine ayıracak zamanları olmayan eşler gibi de olmamalıdır. Eşler iç ve dış ilişkilerinde de dengeyi sağlamalıdır. Ancak bu sayede sağlıklı bir aileden bahsedilebilir (Özgüven, 2014, 79). Bu bağına önemi ilk olarak kur yapma döneminde görülebilir. Bir çift ilk tanışma dönemini geçtikten sonra genellikle birbirlerini arkadaşları ile tanıştırlar. Bu önemli bir sınamadır, çünkü insanlar ortak ilgileri, inançları ve yeterlilikleri nedeni ile dost olurlar. Bir kişinin arkadaşlarının o kişinin sevgilisini kabul etmesi önemli bir olumlama; çünkü kişi arkadaşları ile sevgilisi arasında tercih yapmak zorunda kalmaz. Bu sınamaya daha sonra sevgilinin aile ile tanıştırılması ile sürdürülür (Grunebaum, 1990). Akraba ve arkadaş çevresinin dışında çocuklarda ailenin

sosyalleşmesinde önemli birer faktördürler. Ebeveynlerin çocukları ve ergenleri sosyalleştirdiği gibi, çocukların ve ergenlerinde ebeveynleri sosyalleştirdiğini söyleyebiliriz. Bu sürece karşılıklı sosyalleşme de denmektedir (Santrock, 2012b, 254).

Çiftin sosyal ilişkiler ağı birleşip geliştikçe bu bağda güç kazanır. Ama bu ağ engelleyici de olabilir. Çiftin geniş aileleri içindeki anlaşmazlıklar evlilik içinde strese yol açabilir. Eşlerin bu anlaşmazlıklarda arabulucu olmaları hatta yan tutmaları istenebilir. Eğer biri eşinden ayrılır veya eşini kaybederse genellikle paylaşılan sosyal destek sisteminin önemli bir bölümünü de kaybeder. Boşanmanın en önemli stres kaynaklarından biri boşanma nedeni ile sevdiğiniz ve güvendiğiniz diğer kişileri de kaybetme ihtimalidir. Çocuklar hala beni sevip, sayıp, ziyaritime gelecek mi? Komşular taraf tutacak mı? Aynı kiliseye veya mabede devam edebilir miyim? gibi sorular kafaları kurcalamaya devam edecektir (Grunebaum, 1990). İlişkilerin ilerlediği dönemlerde olduğu gibi, bozulduğu dönemlerde de sosyal çevre ile eşler arasında etkileşimin devam ettiği görülmektedir. Bir çiftin ayrılması dolayısıyla sosyal çevrelerini de etkilemektedir. Ortak dostlar, en azından ayrılmış olan arkadaşları ile aynı anda görüşmemek, onları barıştırmaya çalışmak ve taraf tutmak zorunda kalabilmektedir. Ayrıca birlikte yürütmüş oldukları (tenis, briç, kamp kurma v.b.) etkinlikleri de yürütemez duruma düşmektedirler (Hortaçsu, 2012, 157).

Çiftlerin sosyal bağı hakkında bilgi edinmede yararlı olabilecek sorular şunlardır:

- Sizin için önemli olan diğer kişiler- çocuklar, aile üyeleri, arkadaşlar, meslektaşlar- kimlerdir? Bazı dini kurumlar, klüpler.. sizin için önemli midir?
- Bana biraz çocuklarınızdan bahsedin. Her biriniz onlarla nasıl ilişkiler içindesiniz? Eşinizi bir anne/ baba olarak nasıl buluyorsunuz?
- Ayrı ayrı arkadaşlıklar mı kurarsınız, yoksa ortak arkadaşlarınız mı vardır?
- Kime güvenip dayanabileceğinizi düşünüyorsunuz? Birey olarak? Çift olarak?
- Birbirinizin ailelerince ve arkadaşlarıncaya kolay bir şekilde kabul edilmiş miydiniz?
- Birbirinizin ailesi ve arkadaşları ile şimdi ki ilişkileriniz nasıl? (Grunebaum, 1990).

3. Evlilik Bağları Teorisine Göre Film Analizi: İkimizin Hikayesi

Bu bölümde öncelikle filmin kısaca tanıtımı yapılacak ve filmde yer alan Jordan Ailesinden bahsedilecektir.

3.1. İkimizin Hikayesi Filminin Konusu ve Jordan Ailesi

3.1.1. Filmin Konusu

İlişkileri artık iyice içeriğini kaybeden Jordan çifti, çocukları 12 yaşındaki Josh ve 10 yaşındaki Erin yaz kampındayken ayrılmaya karar verirler. 2 haftalık bir süreçte birbirlerinden uzak durmayı tercih eden Ben ve Katie çiftinin bir arada kalabilmesinin tek yolu birbiri ile olabildiği kadar az iletişim kurmaktır. Bu süreçte arkadaşları ile vakit geçirip ilişkilerini sorgulamaya başlayan çift yıllardır gitmiş oldukları terapi seansları ile birlikte bir yıl öncesinde gitmiş oldukları İtalya tatilini de gözden geçirirler. Ben ve Katie birbirinden ayrı geçirdikleri zaman boyunca geçmişte çok şeyi paylaştıklarını fark ederler. Yaşadıkları ortak mutlulukları onları bir araya getiren nedendir.

3.1.2. Jordan Ailesi

Ben ve Katie 12 yılı aşkın bir süredir evlidirler. 12 yaşında bir erkek ve 10 yaşında bir kız çocukları vardır. Amerika' da tipik güzel bir bahçesi olan 2 katlı müstakil bir evde yaşamaktadırlar. Ben ve Katie önemli bir yayın şirketinde çalışmaktadır. Ben komedi hikaye yazarlığı yapmakta ve yakın zamanlarda ise büyük annesini ve evliliğini anlatan bir kitap yazmaktadır. Katie ise bulmaca köşesi hazırlamaktadır. İş yerinde bir çalışma esnasında Ben'in Katie görmesi ve birbirlerinden etkilenmeleri ile ilişki başlamıştır. Katie daktilo başında azimli bir şekilde işi öğrenmeye çalışırken Ben uzun saçları ve pervasız davranışları ile masasında durmaktadır. Ben bu sırada Katie etkilemek için ise gayet spontane bir şekilde önündeki ataçları Katie atmaktadır. Hatta bir ara dozunu kaçırıp bir avuç ataç alıp Katie fırlatmıştır. Katie ise çok profesyonel bir şekilde meşgul olduğunu belirten yanıp sönen ışıklı bir kasket alıp yerine oturmuştur. Tam da burada çiftimizin karakterleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ben gayet rahat, düzeni ve planı o kadar çok sevmeyen, hayatı spontane yaşayan, esprili ve hareketi seven esnek biridir. Katie ise planı ve programı seven, tedirgin ve dakik, bazı katı kuralları ve çizgileri olan biridir.

Çiftimiz evliliğin ilk yıllarında çocuklarının doğması ile birlikte birçok sorumluluk almak zorunda kalmış ve bu süreçte bir birleri ile yeterince ilgilenemediklerinden yavaş yavaş uzaklaşmaya başlamışlardır. Ben' e göre Katie o eski ve güzel bakışlı kişi değildir artık. Katie göre ise Ben gereksinimlerini düşünen ama bu sırada kendisini hiç anlamayan ve sorumluluk almayan birisi halini almıştır. Çift artık eskisi gibi göz göze iletişim kurmakta bile zorlanmaktadır. Sözlü iletişimleri ise genellikle kavgalarla sonlanmaktadır. Duyguları

paylaşma noktasında ise birbirlerine açık olamamakta ve uzak durmayı tercih etmektedirler. Ben Katie annesine benzemekle suçlamakta ve bu dakik olma ve titiz olma durumunun annesinden gelen bir hastalık olduğunu söylemektedir. Katie ise bu evliliği ve sorumlulukları noktasında kendisini atan bir şoför olarak görmektedir. Ben ise Katie "sen kendini atıyorsun böyle bir şey yok diye" uyarılmaktadır. Burada ailenin rol paylaşmaları noktasında da memnun olmadıkları ve geçmişte kabul ettikleri özelliklerini de eleştirmeye başladıklarını görmekteyiz. Mesela Ben araba kullanırken Katie sürekli müdahale etmektedir. Hatta bir keresinde çocuklarında yer aldığı bir sahnede Katie zıvanadan çıkmış gibi bağırılmaktadır. Çocuklar ise bu anı şaşkınlıkla izlemektedir.

Ben ve Katie bu sorun alanları için ara ara terapilere de katılmışlardır. Bu süreçte cinsellik ve kuşaklar arası aktarımlar ile ilgili bir kaç şey öğrenip gelmişlerdir. Çift ilişkilerinin monotonluğa doğru sürüklendiğini görüp bir haftalık İtalya seyahatine çıkmayı kararlaştırmışlardır. Belki bu süreçte kendilerini bir birlerine bağlayan aşkı da tazeleyeceklerdir. Tatil umdukları gibi de geçmiştir. Çok mutlu bir şekilde eve dönmüşlerdir. Eve döndükleri akşam Katie yatak odasında çocuklarına mektup yazma fikrini ortaya atmıştır. Ben ise başından bu yana plansız bir şekilde sevişmeyi umut etmektedir. Ben birlikte olma duygusunu Katie iletir. Katie ise şu mektubu yazalım ondan sonra der. Her şey ondan sonra kelimesinden sonra kopmaya başlar. Ben Katie hep planlı olmakla spontane olamamakla suçlar. Kavga büyür ve sihir bozulur.

Son olarak aile çocuklar Josh ve Erin 'in yaz kampına gidecek olması ile tekrar bir arada görülür. Burada çocukları da biraz olsun film sahnesinde görmüş oluyoruz. Josh ergenlik döneminin başlarında özgürlük ve bağımsızlık duygularının ağır bastığı bir çağıdır. Erin ise duygusal ve anne-babasının arasında ne geçtiğini fark eden bir yapıda görünmektedir. Erin ve Josh evden ilk defa bu kadar uzağa gidecekleri ve yalnız kalacakları için çift biraz tedirgindir. Bir taraftan da yalnız kaldıkları için yüzleşmekten korkmaktadırlar. Çiftimiz çocuklar evden ayrıldıktan sonra arkadaşları ile vakit geçirmeye başlamışlardır. Ben erkek arkadaş grubu ile Katie ise kız arkadaş grubu ile bir araya gelmektedir. Bu arada bir arada oldukları arkadaşları da birbirleri ile evlidirler. Arkadaşlar toplantısında erkekler heyecan ve arzusunun yitirilmesinden bahsederken, kadınlarda anlayış, sevgi ve cinselliğin öpüşme gibi daha birleştirici yönlerini tartışmaktadırlar. Bir sahnede kız arkadaşlarından biri Katie kadın ve erkek organlarının farkını anlatmaktadır. Kadın organının rahat olması gerektiğinden ve bu rahatlığı da erkeğin sağlaması gerektiğinden bahseder. Ben ise erkek arkadaş toplantısında farklı heyecanlar arayan arkadaşlarını dinler. Bu toplantılar sürerken Katie diş doktorları ile bir yakınlaşma da yaşar. Hatta bu yakınlaşmayı Ben fark eder. Ben bir akşamüstü kendisinin bugün yaşadığı iyisinin Katie olduğunu söylemeye ve barışmaya gittiği bir akşam evinde diş doktorunun Katie yemek hazırladığını görür. Boşanmaya karar verirler. Filmin sonunda Katie yaşamış oldukları onca zorlu mücadeleyi ve birlikteliği film şeridi gibi gözünün önünden geçirdikten sonra kendisinden beklenmeyen bir şekilde spontane duygularını Ben' e ifade eder. Göz göze gelirler, yaklaşır, sarılırlar...

Çiftin iş yerleri onları aşırı strese sokan bir atmosferde anlatılmıyor. Çocukların birçok olanaklarının olduğu da görülmektedir. Yaz kampı gibi güzel bir ortamda ve arkadaş çevresindedir. Aile güzel bir müstakil eve ve arabaya sahiptir. İtalya gibi yerleri seyahat planına koyabilecek bir bütçeye de sahiptir. Ayrıca terapi seanslarına da katılabiliyorlar. Şehir tipik kalabalık ve aktif olan bir yer. Hatta bir sahnede Ben'in iş yeri sahibi ve arkadaşı Ben'i dairesinin şehri gören bölgesine getirerek insanların çok yoğun olduğundan ve zamanlarının kısıtlı olduğundan bahsediyor.

3.2. Filmin Evlilik Bağları Açısından Değerlendirilmesi ve İlgili Sahnelerin Analizi

Filmin genel bir değerlendirmesi yapıldığında, Grunebaum Evlilik Bağları Teorisinde yer alan " Bağlanma/ ilgi-bakım gösterme ve ilgi-bakım alma bağı, arkadaşlık ve ortaklık bağı, cinsellik bağı, karar/kendini adama bağı, aile ve sosyal ilişkiler bağı." bağları ile ilgili çeşitli örneklerin yer aldığı görülmüştür. Filmin analizinde, Jordan Ailesine ilişkin söz konusu bağların her biri ile ilgili değerlendirmelerde bulunulacak ve ilişkili olan her sahne bu bağlar eşliğinde analiz edilerek ele alınacaktır.

3.2.1. Bağlanma/ İlgi-Bakım Gösterme ve İlgi-Bakım Alma Bağı

Grunebaum' a göre (1990) Çift ilişkisi bireylere çocuklukta ebeveynleri ile olan biteni yeniden tecrübe etme ve geliştirme fırsatı verir. Katie annesi ile kurduğu ilişkiden çok etkilenmiştir. Hatta Ben' e göre bazı davranışları neredeyse annesinin aynısıdır. Çift' in yaşlı ve prostat hastası olan bir terapistle gittikleri sahnede Terapist prostatından fırsat buldukça aktarımlardan bahsetmiştir. Terapist bir yerde "Yatağa girdiğinizde 6 kişisinizdir. Bunlar ise sizler, Ben'in ebeveynleri ve Katie'nin ebeveynleri "dir demiştir. Özügürlü (2013) annesiyle babası arasındaki iletişim tarzından başka, bir iletişim biçimi tanımamış olan kadının, evlendiğinde kocasıyla kuracağı iletişimde, olsa olsa annesini taklit edeceğini ifade etmiştir. Filmde çocuklar kampa gittikten ve çift' in yalnız kalmayı tercih ettikleri bir zamanda Katie Ben'i kuru temizlemeden gelen elbiseleri alma bahanesi ile eve akşam yemeğine çağırır. O akşam her şey güzel gitmiştir. Ve yatak odasına gelirler. Ben yatağa spontane bir şekilde atlar. Katie de uzaktan Ben' i izler ve sonra yanına gelir. Bu esnada

birden Ben ve Katie' in ebeveynleri de yanlarında beliriverir. Ben' in ebeveynleri Ben gibi gayet rahat, güler yüzlü, esnek ve spontanedirler. Katie' in babası da aynı şekilde esnektir. Ama annesi hep bir muhalefet ve sorgulama havasındadır. Çiftimiz birleşmeyi hayal ederken Katie' in annesi gibi konuşmaya başlaması ve dizginleri elinde tutmaya çalışması yine ortamın olumlu havasını dağıtacaktır. Bu sahnede de açık bir şekilde Katie ve anne arasındaki bağlanmanın ve ilgi bakım alma ve verme bağının olduğunu görmekteyiz. Bu durumun ise Ben ile olan ilişkisini olumsuz etkilediğini söyleyebiliriz.

Filmin önemli olan bir sahnesi de Katie' in evliliğinin iyice kopmaya başladığını düşündüğü bir yerde dış doktoru ile yakınlaşma yaşamasıdır. Bunu kız arkadaşı fark eder. Ve orada Katie dış doktorundan sorumlu ve düzenli, ne yapacağını biliyor bana yemekte pişiriyor der. Aslında bu duygu annesinden aldığı ile aynıdır. Annesi de sorumlu, disiplinli ve programlı biridir. Bir anlık bile olsa bağlanma figürlerinden alınan davranışların Katie' in kafasını karıştırıp başkasına yakınlaştırdığını gözlemlemekteyiz. Yine diğer bir sahnede Katie kız arkadaşı ile konuşurken Ben'i sorumsuz olma, çocuksu davranma ile suçlar. Ve Ben' i mor bir renge benzetir. Burada kız arkadaşı Ben' in her zaman böyle olduğunu ve kendisinin de bunu bildiğini söyler. İlişkide birbirini değiştirmenin ise mümkün olmadığını ifade eder.

Katie' nin bağlanma figüründen aldığı ölçütleri Ben' de sınıdığını görmekteyiz. Diğer taraftan Chapman (2015,17) da çiftlerin birbirlerinin eksik yanlarını tamamlama düşüncesi ile ilişkiye girdiklerini söylemektedir. Burada şu yoruma ulaşabiliriz. Ben' in neşeli ve spontane yanı Katie; Katie'in planlı ve programlı yanı ise Ben'i etkileyecek ve değişim sağlanacaktır. Bunu bir sahnede Ben kendisi için tutmuş olduğu eve Katie çağırıldığında görmekteyiz. Ben saat takmıştır. Ve daha net planlar ortaya koymaktadır. Bu durum ise Katie etkilemiştir.

Grunebaum' a göre (1990) İnsanlar sadece kendilerine kendi ana babaları kadar mutlu olup olmadıklarını sormazlar, tüm evlilik ilişkilerini kendi ana babalarınınki ile karşılaştırırlar. Ben'in film boyunca büyükanne ve babasının ilişkisini kendi evliliği ile karşılaştırdığını görmekteyiz. Fakat filmin sonlarına doğru bundan vazgeçmiştir.

3.2.2. Arkadaşlık/ Ortaklık Bağı

Grunebaum (1990) pek çok kişinin eşini "en iyi arkadaşım" olarak tanımladığını ve onunla bir "ben-sen" diyalogu kurmayı ümit ettiğini söylemiştir. Filmin son sahnesinde Katie ilişkisini sorgulamayı bırakmıştır. Ve Ben' e "sen benim en iyi dostumsun ben seninle her şeyi rahat paylaşıyorum, beni en iyi anlayan ve anlayacak olan sensin ben başka bir şehir başka bir evlilik istemiyorum" der. Filme genel olarak baktığımızda da gerçekten öyledir. Evliliğin ilk yıllarından itibaren çocuk yetiştirme başta olmak üzere hep bir birlerini tamamlayıcı rollerde bulunmuşlardır. Zor günlerde eşlerin bir arada bulunmaları da arkadaşlık bağına güçlendirici bir etkiye sahiptir. Eşlerin hastalandıkları vakit, doğum yaptıktan sonra veya eşlerden birinin ebeveyninin ölümünde hep bir arada olmaları önemlidir. Çiftimizin ayrılma sürecine girdikleri bu dönemde birbirlerini düşünerek "flash back" ler yaşadığını iki sahnede görmekteyiz. Her iki çiftte geçmişlerinde birbirleri ile ne kadar çok bağlılıkları olduğunu görmüşlerdir. Özellikle çocuklarının doğumlarını, ilk dış çıkarışlarını, Ben' in babası öldüğünde birlikte ayakta durduklarını hatırlamışlardır. Bu bağ çiftimizin filmin sonunda tekrar bir araya gelmesinde önemli bir etki olmuştur. Hediyelerin, anılarda yaşama özelliği vardır. Bu şekilde alınmış bir hediye yıllar geçse bile o günlerin güzel anılarını yaşatabilmektedir. Çiftlerin birbirlerine sevgilerini sunan davranışları oluşacak arkadaşlık bağına da besleyecektir. Çiftimizin ilişkilerinin yıl dönümünde Katie Ben' e çok özel bir hediye vermiştir. Bu hediye ilk çıktıklarında gitmiş oldukları Çin lokantasında birlikte içmiş oldukları çorba kaşığıdır. Ben bu duruma çok duygulanmıştır.

Grunebaum' a göre (1990) evlilik sadece arkadaşlık değildir: Evlilik aynı zamanda bir iş ortaklığıdır. Çiftin zaman, enerji ve parasına yönelik yoğun talepler nedeni ile ilgili işbirliği gerektiren bir girişimdir. Çocuklar için içine girdiği zaman, bu talepler yoğunlaşır ve işgücü dağılımında simetrik olmayan bir durum gelişir; kadın daha çok çocuktan sorumlu olurken erkek daha çok ekonomik destek sorumluluğunu üstlenir. Çift yaşamın her görevini simetrik olarak mı yoksa birbirini tamamlayacak şekilde mi paylaşacaklarına karar vermelidirler.

Çiftimizde de çocuklar doğduktan sonra evin işleri ve çocuk bakımı Katie kalmış gibidir. Kaite bu süreçte eşinden hep yardım beklemiş ve kendisini anlamasını istemiştir. Fakat bu süreçte Ben biraz daha uzak kalmış ve gereksinimlerinin karşılanmasını beklemiştir. Filmde bu konu Katie' nin kız arkadaşları ile toplandığı bir sahnede paylaşılmıştır. Katie' in kız arkadaşlarından biri eşinin kendisi ile birlikte olmaya çalıştığı bir akşamı anlatmaktadır. Eşinin kendisine masaj yaptığını ve bu esnada çok yorgun olduğunu ve ilişkiye girecek gücü bulamadığından uyuma numarası yaptığını ve gerçekten uyuduğunu anlatmıştır. O esnada bebeklerinin ağlamaya başladığını ve birden uyandığını söylemiştir. Uyandıktan sonra ise eşinin bebek ile ilgilenmek istemediğinden bu seferde onun uyuma numarası yapıp yattığını ifade etmiştir. O esnada kız arkadaşlarından biri bebeğe o anda kocası baksaydı onunla ilişki kurup kurmayacağını sormuştur. Arkadaşının cevabı tabii ki evet olmuştur. Burada da gördüğümüz

gibi sorumlulukların paylaşılmasının ortaklık fikrini nasıl pekiştirdiğini ve ilişkiyi canlandırma gücünün olduğunu görmekteyiz.

Eşlerden birinin daha kontrol edici tavırları bir güç haline gelebilmektedir. Güç ve kontrol duygusu egemen hale geldiğinde ise eşlerden birinin daha çok sorumluluk almaya yönelik eğilimi diğer eşin sorumluluktan kaçmasına neden olabilmektedir. Özellikle de çocukların doğumuyla birlikte annelerin daha çok ebeveynlik rolünü yerine getirmesi ve erkeği uzaklaştıran davranışları ileride problemlerin de oluşmasına sebep olabilmektedir. Bu durumu çiftimizin bir konuşmasında görmekteyiz. *Katie evliliği ve sorumlulukları noktasında kendisini atan bir şoför olarak görmektedir. Ben ise Katie "sen kendini atıyorsun böyle bir şey yok diye" uyarılmaktadır. Katie' in Ben araba kullanırken yapmış olduğu müdahaleler, Ben' in saat takmamasına olan tavırları bize kontrol duygusunun ve gücün Katie tarafından başlatıldığını göstermektedir. Dolayısıyla ilişkide de fazlasıyla sorumluluk almaya çalışanın Katie bu durumdan faydalananın da Ben olduğunu görmekteyiz. Ancak çiftin ayrılma kararını verdikten sonra Katie 'nin kontrol edici durumunu fark edip Ben' e araç sürerken müdahale etmemesi; Ben' in de çıkmış olduğu evinde düzenli bir tutum sergileyip, ayrıca saatte takarak Katie şaşırtması değişimin sinyallerini göstermektedir.*

Evlilikte güven duygusu da çok önemlidir. Eşler, kendilerine güvenildiğini bilmekle huzur bulurlar. Olur olmaz her şeye karışmak ise güvensizliğin bir belirtisidir. Katie' nin aşırı kontrol edici tavrının bir müddet sonra Ben' i rahatsız ettiğini görmekteyiz. Çocuklarını kampta görmeye gittikleri hafta sonu sahnesinde Ben Katie' nin aşırı müdahalelerine dayanamaz ve eşine "sen bana bir türlü güvenmedin" der. Bir eşin aşırı kontrolünün diğer eşi nasıl güvensizliğe ittiğini görebilmekteyiz.

Çocukların doğumuyla birlikte eşlerin birbirlerine ayırdıkları vakitte azalmaktadır. Ebeveynler çocuklarının bakımıyla ilgilendiklerinden zamanlarının çoğunu da evde geçirebilmektedir. Bu da aile içerisinde yaşamın monotonlaşmasına neden olabilir. Nitekim çiftimizin de çocukların doğumundan sonra birbirlerine ayırdıkları zamanların azaldığını görmekteyiz. Filmin bir sahnesinde Ben Katie telefon açarak yaşamış oldukları ilk evlerinin yıkılmakta olduğunu söyler. *Ben ilk defa biz olduğumuz ve birçok paylaşım kurduğumuz evimiz şuanda yıkılıyor" der. Katie ise iki çocuğu ve ev işleri ile aynı anda uğraşmak zorunda kaldığından Ben'e bir türlü istediği karşılığı veremez ve telefonu kapatmak zorunda kalır. Burada Ben' in arkadaşlık bağı güçlendirici yaklaşımı ister istemez Katie 'in yoğunluğundan dolayı hedefini bulamamıştır. Yine çocuklarının her türlü etkinliğinde birlikte olurlar. Ancak daha çok ebeveyn rollerine ağırlık verdiklerinden göz göze bile gelmeleri zorlaşmaktadır. Çocuklarının spor müsabakalarına gitmiş oldukları bir sahnede Ben ve Katie'in davranışları nerdeyse otomatikleşmiş bir hal almıştır. Bu kadar çok çocukları ile ilgili olan eşlerin bir süre sonra birbirlerinden uzaklaştığını gösteren bir sahnede akşam yatmadan önce televizyon izledikleri sahnede görülmektedir. Ben ve Katie birlikte olabilecek fırsatı buldukları anda da ne bir konuşma ne de bir göz iletişimi veya herhangi bir etkileşime girmeden sadece televizyona bakmaktadırlar. Burada da aslında eşlerin sadece ebeveynlik rollerinin olmadığını birbirlerinin eş rollerinin de olduğunu hatırlamaları veya kendilerine bunun hatırlatılması gerektiğini görmekteyiz.*

Torun-Reid (2011,28) eşlerden birinin ebeveynlik rolünde fazlaca kalmış olmasının diğer eşi de "çocuk" veya "ergen" rolünde kalmaya davet ettiğini söylemiştir. Ben ve Kaite' nin kavga ettiği bir sahnede Ben eşine "ailenin 3. çocuğu ben değilim" diyerek bağırır. Çocuğun doğumuyla birlikte özellikle annelerin babadan ilgiyi çekip tamamen çocuklarla birlikte olmasının babayı yabancılaştırdığını söyleyebiliriz. Bu süreçte baba ve anne ebeveynlik rollerini sağlıklı bir şekilde paylaşabildikleri oranda eş alt sistemine de yetecek zamanı aralarında bulabileceklerdir. Çiftimiz bu durumu fark edip ilişkilerinde ayrılma kararı aldıkları zamandan bir yıl öncesinde İtalya seyahatine çıkarlar. Bu geziye çıkmalarının amacını ise kendilerini bir araya getiren şeyin ne olduğunu bulmak olarak görürler. İtalya gezisi boyunca görülen sahnelerde Ben ve Katie tensel temas, empati, karşılıklı saygı, cinsellik, aşk ve sevgiyi tekrar hissederler.

Eşlerin birlikte kararlar alması da arkadaşlık bağı gösteren özelliklerdir. Her türlü karar vermede eşlerin görüş alışverişleri önemlidir. Farklı fikirleri de olsa, eşler tartışıp birlikte karar almalıdırlar. Filmdeki Jordan çiftimiz çocuklar ile ilgili ortak kararlarda, evlilikleri ile ilgili önemli kararlarda ve boşanmayı düşündükleri anlarda ve bu durumu çocuklarına nasıl söyleyeceklerini konuştukları sahnede hep birlikte karar alabilmenin güzel örneklerini göstermişlerdir. Bu özellik çiftimizin en güçlü yanlarından birini oluşturmaktadır. Dolayısıyla çocuklarının bu kadar mutlu olmalarının en büyük etkilerinden birini de bu ortak kararlar alma sürecinin oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Çiftimize genel olarak bakacak olursak arkadaş olmayı evlilik sürecinde becerdiklerini fakat sorumluluk noktasında paylaşımlarda problem yaşadıklarını söyleyebiliriz. Tatil planlama, ekonomik olarak ihtiyaçları planlama noktasında ise bariz bir problemlerinin olduğunu görememekteyiz.

3.2.3. Cinsellik Bağı

Grunebaum' a göre (1990) bu bağı gücü, ilişkinin evresi ile bireylerin hangi yaş döngüsünde olduklarına bağlı olarak değişiklik gösterir. İlişkinin başlarında çok canlı bir cinsel hayatları olan çiftimizin çocukların doğması ile birlikte sorumlulukların artmasıyla cinsel hayatlarında değişiklikler yaşanabileceğini söyleyebiliriz. Ben ve Katie çocukların doğumundan sonrada cinsel hayatlarını arzu ve çekim ile yaşayabilen bir portre çizmektedirler. Fakat son zamanlarda özellikle ilişkiden beklentilerin Katie adına sorgulanmaya başlanması cinsel hayatı etkileyen bir süreç olmuştur. Bir sahnede Ben Katie'nin otomatik bir şekilde hareket ettiğini ve spontane olamadığını söylediğinde cinsel birliktelik gerçekleşmemiştir. Hatta Ben bizim yatağımızın altında bir bezelye yok koskoca bir karpuz var benzetmesi ile ilişkilerindeki çatışmanın cinsel hayatlarını ne kadar etkilediğini tasvir etmiştir. Burada Ben' in eleştirel olmasının başlayabilecek bir sevmeyi engelleyen bir unsur olduğu görülmektedir. Kadınların cinselliği sorunların halledilmesinden sonra yaşamaya hazır olduğunu söyleyen görüşlerde vardır. Burada Ben' in aceleci davranmasının ve eleştirel tavrının sorun yarattığını ifade edebiliriz.

Filmde bir kaç sahnede kadınlar arasında geçen toplantılarda cinsellik konusu ele alınmıştır. Bir sahnede erkeğin cinsel organı koçbaşına benzetilerek, kadının cinsel organı ise daha çok şefkatli ve kabul edici sıfatlara benzetilerek tasvir edilmiştir. Burada erkeğin ilişkiye her zaman hazır olabileceğine vurgu yapılmış kadının ise daha çok ilgi ve iyi bir yaklaşımla ilişkiye dahil olacağı ifade edilmiştir. Bir başka sahnede ise erkeğin ev işlerinde veya çocuk bakımında alacağı sorumluluklar ile eşine yardımcı olmasının cinselliği de olumlu etkileyebileceği üzerine vurgular yapılmıştır. Çiftimizin İtalya'da tanıştığı bir çift ise yataklarının altında bezelye tanesi kadar bile bir sorun olsa yatağa birlikte girmediklerini bu sorunu tartışıp çözdükten sonra yatağa girdiklerini ifade etmişlerdir. Burada da çatışma çözmenin cinsel ilişkiye olumlu bir katkısının olabileceği vurgusu yönetmen tarafından işlenmiştir. Ben ve Katie çiftinin İtalya macerasında arzu, istek ve heyecanlarını beslediklerini fakat eve döndükten sonra sorumluluk ve düzen düşüncesinin yine ilişkiyi olumsuz etkilediğini görmekteyiz. Genel olarak bakacak olursak çiftimizin arzu ve istek noktasında sorun yaşamadığını, ilişkilerindeki bazı alanlarda (rol paylaşımı, sorumluluk alma, plan ve program yapma, spontane olma gibi) problem yaşadıklarından cinselliğe ara verdiklerini gözlemlemekteyiz. Filmin sonunda eşlerin göz göze iletişimi arttırdıkları ve ilişkilerine tekrar heyecan geldiğini görmekteyiz.

3.2.4. Karar/ Kendini Adama Bağı

Grunebaum' a göre (1990) bulgular göstermektedir ki hem kadınlar hem de erkekler evlenme kararında "denge teorisi" olarak adlandırılan bir şeyi kullanmaktadırlar. Neler verebileceklerini, neler alıyor olduklarını değerlendirirler ve bu alış verişin eşit bir dengede olmasını isterler. Filmde özellikle Katie bu denge kavramını sorgulamaktadır. Filmin sonunda Katie Ben ile birlikte çocuklarının bakımından onların hayatlarındaki önemli anlardaki almış oldukları kararlara kadar birbirlerini ne kadar da tamamladıklarından bahseder. Hatta boşanmadan bahsedilirken bile çocuklarını kırmadan onların ne kadar özel çocuklar olduğunu söyleyerek üzerlerin de bir şüphe bırakmadan nasıl evliliklerini bitireceklerini kararlaştırırlar. Evliliklerindeki sıradanlıktan kurtulmak adına İtalya'ya bir haftalık gezi de planlarlar. İlişkilerindeki sorun alanlarını çözmek adına terapi seanslarına katılmayı da kararlaştırırlar. Çiftimiz filmin sonuna kadar sahip oldukları bağların önemini bilerek toparlayıcı ve katalizör olarak bu bağı kullanmışlardır.

Grunebaum'a göre (1990) evlilik problemlerinin çözümü, birbirine bakım, yoldaşlık ve cinsel partner olma konusunda uzun süreli bir karşılıklı adanmayı da gerektirir. Genç evlendiği eş orta yaşta veya yaşlılıkta aynı kişi değildir, aynı şekilde kişinin kendisi de aynı kalmaz. Her biri değişir ve bir diğerini değiştirir. Kişinin içinde yaşadığı kültür de değişir. Çiftimiz özellikle Ben saat takma, plan ve program yapma, eşinin önemseydiği şeylerin farkına varma ve takip etme (eşinin bulmacaları) gibi bir kaç ögeye dikkat etmiş ve evliliklerinin devamı için önemli değişim kararları almıştır. Yine Katie eşine bazen fazla müdahale ettiğini (trafikte yön bulma gibi), bazen abartılı bir şekilde düzen içerisinde olduğunu ve spontane olamadığını kabul etmiş ve olumlu bir değişim gerçekleşmiştir. Çiftimizin bu şekilde ilişki için adadıkları özellikleri ve kararları ilişki açısından da çok olumlu sonuçlar doğurmuştur. Filmin sonundaki ifadeleri ile Katie bu evlilik için adadıkları birçok şey olduğunu ve başka bir ilişki istemediğini bu ilişkiden çok memnun olduğunu söylemiştir. Uzun yıllar evliliğe harcanan zaman, ekonomik yatırım, çocuklar, birlikte yapılan ortak şeyler, arkadaşlar, aileler ve en önemlisi duygusal adanmalar bunların hepsi düşünüldüğünde evliliğe son vermenin ne kadar da zor bir tercih olduğunu görebilmekteyiz. Çiftlerimiz bu muhasebeyi yaparak onca bedel ödedikleri bir evliliğe son vermemeyi tercih etmişlerdir. Sungur (2014) ilişkiyi ve evliliği bir kâse olarak düşünmemizi ve bu kâseyi de ilişkiye adanmışlığın bir sembolü olarak görmemizi istemektedir. Yeni tanıştığımız ve adanmışlık hissetmediğimiz biriyle birlikleyken kâsemizin çok küçük olduğunu ve herhangi bir huzursuzlukta bu kâsenin hemen dolup taşacağını söylemiştir. Ancak ilişkiyi yürütmek istiyorsak

kâselerimizi de büyütmemiz gerektiğini ifade etmektedir. Çünkü her uzun süreli ilişkilerde mutlaka kırgınlıkların yaşanacağını dile getirmiştir. Kâsemizin olumluların yanı sıra olumsuzlukları da taşıyacak kadar geniş olması ilişkimizin de devamlılığı açısından önemlidir. Çiftlerimizin karşılıklı olarak kâselerini geniş tutmaları, olumlular ile birlikte olumsuzlukları da taşıyabilecek düzeye gelmeleri ilişkilerini kurtaran en önemli unsur olmuştur.

3.2.5. Aile ve Sosyal İlişkiler Bağı

Grunebaum' a göre (1990) bu son bağ diğerlerinden farklıdır. Birincisi çiftin ötesine geçer ve çocukları, geniş aileleri, arkadaşları, komşuları ve akrabaları, dini ve ülkeyi kapsar. İkincisi bu bağın diğer bağların bir türevi mi, yani bağlılık, arkadaşlık, karar/kendini adama gibi bağların bir kombinasyonumu olduğu ya da kendi başına bağımsız bir bağ mı olduğu açık değildir. Her halükarda çiftler çocuklarına, arkadaşlarına, geniş ailelerine veya daha geniş sosyal ilişkiler ağlarına çok güçlü sevgi, adanmışlık ve sadakat ile bağlıdırlar. Bu sadakat çiftleri ya birbirine daha fazla yaklaştırır ya da ayırır. Bu açıklamalardan hareketle filmimizdeki çifte bakacak olursak, çok iyi arkadaş bağlarının olduğunu görebiliriz. Arkadaşları ile kurdukları ilişkilerde hem kendi ilişkilerini koruyucu hem de onların ilişkilerini koruyucu ve devam ettirici bir role sahipler. Bununla ilgili bir sahnede en yakın arkadaşı ile birlikte koşuya giden Katie Ben ile olan ilişkisini arkadaşıyla konuşmaktadır. "*Bu yaşananlardan çok etkilenmemiş olduğumu hissedemeyen kız arkadaşı Katie senin bir ilişkin var yoksa bu kadar dik duramazsın der. Katie de tam bir ilişki olmadığını ama dış doktoru ile bir yakınlığın olduğunu itiraf eder.*" Bu esnada kız arkadaşı kendini yere bırakır ve bu kadar iyi bir evliliğe nasıl son verebileceklerini tartışır. Çünkü ayrılırlarsa arkadaş çevrelerinin de değişeceğini ve bir daha bir araya gelmekte zorlanacaklarını fark etmiştir. Arkadaş çevresi ilişkilerde önemlidir ancak ayrılık durumlarında arkadaşlar arada kalabilmektedir. Ayrıca eşlerde bu süreçte çevrelerini değiştirmek zorunda kalabilmektedir. Katie' nin kız arkadaşı bu esnada Katie "*ilişkilerde her zaman fırtınaların olabileceğini ama önemli olanın bu süreçte ayakta kalabilmek olduğunu söyler. Ben' in de bu süreçte kendisini ayakta tutabilecek yegâne kişi olduğunu ifade eder.*" Ben ve Katie' nin aile dostları olan bu çift sonrasında Ben' i akşam yemeğine götürerek bu seferde Ben' e ilişkilerde bazı özelliklerimizi değiştirerek devamlılığı sağlayabileceğimizi söyler. Bu aile dostlarının yaptıkları bir nevi arabuluculuk olmuştur ve çiftlerin bir arada olmalarını sağlayacak önemli yolları açmıştır.

Çiftimizin çok özel olarak gördükleri iki çocukları vardır. Çocuklarının sevgi dolu olduklarını ve değerlere sahip çıkan özel çocuklar olduklarını bir birlerine itiraf ederler. Çiftimizin çocuklarına olan adanmışlıklarının da ilişkiyi ayakta tuttuğunu gözlemekteyiz. Özellikle çocukların da ailelerini sosyalleştirdiklerini düşünecek olursak, herhangi bir ayrılık durumunda bu bağında zayıflayacağını söyleyebiliriz.

Bir başka konu ise aileler, Ben' in ailesinin esnek Katie' nin babasının esnek olmasına rağmen annesinin otoriter olduğunu görmekteyiz. Ben Katie' nin annesinin her şeyi abartılı yapması ve düzen delisi olmasının Katie de bulaşmasından dolayı şikayetçidir. Filmde arkadaşları ile birlikte Ben Katie olmadan bir akşam yemeğine gitmiştir. *Ben yemekte içkiyi de biraz fazla kaçırarak Katie' nin annesinin düzen delisi olduğunu ve sonunda hastalıklı çocuklar yetiştirmeyi başardığını bağırarak herkese duyurmuştur.* Ben' in özellikle Katie annesinden huzursuz olduğunu ve bu durumda ilişkiyi olumsuz etkilediğini görmekteyiz.

Filmde sosyal ilişkilerin genel olarak olumlu yanını görürken bu noktada bazı olumsuzluklarını da görmüş oluyoruz. Bir de ailenin dış doktorunun ilişkiyi sarsabilecek bir rolde olması da bazen sosyal ilişki bağlarının sınırlarının olması gerektiğini gösteren örnekler sunuyor. Son olarak bir yorum yapacak olursak, çiftimizin bu beş bağıda kendi lehine olumlu kullandıkları ve evlilik ilişkisinin devamlılığını sağlayan ince detayları çok güzel işlediklerini görmekteyiz.

4. Sonuç

Evliliği bir dansa benzetebiliriz. Bu dansa zaman zaman sevdiğimiz insana yaklaştığımızı, zaman zaman da geri çekilip özerklik duygularını yaşadığımızı hissederiz. Bağlanma ve bağımsızlık arasındaki skala ise geniştir. Çiftler hislerinin nedenlerini anlayıp farklılıklarına saygı duyabildikleri sürece evliliklerini sürdürebilirler.

Grunebaum' a göre (1990) bu çoklu bağlantılar teorisini kullanarak, evliliği bir kişi ile uzun süreli ilişki kurmada bu bağların her birinin de başarılı olmayı arttırmak olarak gözden geçirebiliriz. Bu görüşe göre pek çok sağlam evlilik bu bağların her birinde değilse bile birkaçında güçlüdürler. Pek çok zayıf evlilik zayıf bağlar profili gösterir. Bunların arasında bazıları güçlü bazıları zayıf olan sayısız evlilik ise düzensiz profiller gösterir (yani, bağların bazı alanlarında güçlülük, bazılarında ise zayıflık). Çeşitli nedenlerle, bazı evlilikler düzensiz bir profili tolere edebilir hatta bunu gerektirir bazıları ise bu düzensizliği kaldıramaz. Örneğin arkadaşlık bağları çok güçlü olan çiftler cinsellik alanındaki ciddi sıkıntıları tolere edebilirler,

bazıları için ise cinsel bölgedeki rahatsızlıklar diğer güçlü bağlara rağmen evliliğin üzerinde kara bulutların dolaşmasına neden olabilir.

Jordan çiftinin özellikle arkadaşlık/ortaklık ve karar/kendini adama bağlarına çok atıfta bulunduğu ve ilişkilerinin devam etmesinde de bu bağların önemli rollerinin olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca cinsellik bağı ve aile/sosyal ilişkiler bağının da çiftimizin beraberliklerinin önemli birer destekleyicisi olduğu görülmektedir. Ancak Bağlanma/ilgi-bakım gösterme ve ilgi-bakım alma bağında eşlerin ebeveynlerinden almış oldukları inanışların ilişkilerini olumsuz etkilediği, diğer bağlardan almış oldukları enerjilerle bununla da baş ettiklerini söyleyebiliriz. Filmin genel itibarı ile evlilik bağları teorisini için güzel örnekler sunduğu gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Baltaş, Z ve Baltas, A. (2008). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*. (25. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Berksun, O. E. ve Hızlı-Sayar, G. (2013). *Aile ve Eş Terapileri*. (1. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bilen, M. (2004). *Sağlıklı İnsan İlişkileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Canel, A. N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doymu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Chapman, G. (2015). *Evliliğin Dört Mevsimi*. Handan Ünlü Haktanır (Çev.). İstanbul: Koridor Yayıncılık.
- Demir, İ. (2009). "Evlilik İlişkilerinde Farklı Bir Yaklaşım: Bağlanma Kuramı". H.Yavuzer (Ed.), *Evlilik Okulu*, 3. Basım içinde (s.92-113), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dallos, R. & Draper, R. (2012). *Aile Terapisine Giriş*. Ş. Kesici ve C. Kiper (Çev.ed.), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik İlişkilerini Geliştirme: "Kuram ve Uygulama"*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ersevimi, İ. (2008). *Aile Tedavisi*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Gladding, S.T. (2012). *Aile Terapisi*. Ankara: Pdem Yayınları.
- Gottman, J. ve Silver, M. (2013). *Evliliği Sürdürmenin Yedi İlkesi*. Ezgi Deniz (Çev.), İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Gottman, J. ve Silver, M. (2014). *Aşk Nasıl Sürdürülür*. Sinem Sultan Gül (Çev.), İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Gordon, K. C. ve Baucom, D. H. (2003). Forgiveness and marriage: Preliminary support for a measure based on a model of recovery from a marital betrayal. *The American Journal of Family Therapy*, 31, p. 179-199.
- Grunebaum, H. (1990). Toward a Theory of Marital Bonds, or Why Do People Stay Married. Chasin, R. R., Grunebaum, H., Herzog, M. (Ed). *One Couple Four Realities* in (p.305-336). New York: The Guilford Press.
- Gülsün ve Ark. (2009). *Psikiyatrik Açısından Evlilik ve Cinsellik*. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 1: 68-79.
- Harma, M. (2012). Bağlanma, Evlilik Doymu ve Çatışma. Tarık Solmuş (Ed.). *Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi içinde* (s.307-318). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Haskan- Avcı, E. (2013). *Evliliğe Hazırlık Programının Çift İlişkileri ve İlişki İstikrarı Üzerindeki Etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), p. 511-524.
- Hortaçsu, N. (2012). *İnsan İlişkileri*. (4. Basım), Ankara: İmge Kitabevi Yayıncılık.
- Johnson, M.P. ve Leslie, L. (1982). Couple Involvement and Network Structure: A Test of the Dyadic Withdrawal Hypothesis. *Social Psychology Quarterly*, 45 (Issue 1), p. 34-43.
- Kasatura, İ. (2013). *Eş Seçiminden Evliliğe*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kayır, A. (2011). Cinsel Yaşamda Kadın ve Erkek. *Cinsellik ve Cinsel Eğitim Konferans Kitapçığı*, s. 23-29.
- Kılıçaslan, A. (2009). *Ebeveynliğe Geçiş*. H.Yavuzer (Ed.), *Evlilik Okulu*, 3. Basım içinde (s.149-163), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Köknel, Ö. (2013). *İnsanı Anlamak*. İstanbul: Postiga Yayınları.
- L'Abate, L. ve Talmadge, W. C. (2012). Sevgi, Yakınlık ve Cinsellik. Weeks, G. R. ve Hof, L. (ed.). (Kısa, C. ve Keçe, C. çev. ed.). *Evlilik Terapisi ve Cinsel Terapiyi Bütünleştirmek*. 1. Baskı içinde (p.38), Ankara: Pusula Yayınevi.
- Lebow, J. L. (2014). *Çift ve Aile Terapisi: Alan ile İlgili Bütüncül Bir Harita*. Muzaffer Şahin (Çev. Ed.), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Levy-Shiff, R. (1994). Individual and Contextual Correlates of Marital Change Across the Transition to Parenthood. *Developmental Psychology*, 30(4), p. 591-601.
- Milardo, R.M., Johnson, M.P. ve Huston, T.L. (1983). Developing close relationships: Changing patterns of interaction between pair members and social networks. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(5), p. 964-976.
- Noller, P. & Feeney, J. A. (2004). "Communication, Relationship Concerns and Satisfaction in Early Marriage". Harry T. Reis. (Edt.), *Stability and Change in Relationships*. (p:129-155). New York: Cambridge University Press.
- Özgülven, İ. (2010). *Ailede İletişim ve Yaşam*. Ankara: Pdem Yayınları.
- Özgülven, İ. E. (2012). *Cinsellik ve Cinsel Yaşam*. (2. Basım), Ankara: Nobel Yayınları.
- Özgülven, İ. E. (2014). *Evlilik ve Aile Terapisi*. (3. Basım), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öztekin, Ö.E. (2012). *Eş Seçiminde ve Evlilik Uyumunda Bağlanmanın Rolü*. Tarık Solmuş (Ed.). *Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi içinde* (s.309-325). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Özgülven, K. (2013). *Evlilik Raporu*. (5. Basım), İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Santrock, J. W. (2012a). *Yaşam Boyu Gelişim*. G.Yüksel (Çev.ed.), Ankara: Nobel Yayınları.
- Santrock, J. W. (2012b). *Ergenlik*. D.M.Siyez (Çev.ed.), Ankara: Nobel Yayınları.
- Sternberg, R. J. (2003). *Aşk Bir Öyküdür*. F. Ersöz (Çev.), İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Sporakowski, M. J. (1995). Assessment and Diagnosis in Marriage and Family Counseling. *Journal of Counseling and Development*, 74 (1): 60-64.
- Sungur, M.Z. (2014). *Sen, Ben ve Aramızdaki Her Şey*. (32. Baskı), İstanbul: Goa Yayınları.
- Tarhan, N. (2011). *Evlilik Psikolojisi: "Öncesi ve Sonrası İle Evlilik"*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Taşçı, A. İ. (2010). *Cinsel Eğitim*. (4. Basım), İstanbul: İz Yayınları.
- Taysi, E. (2010). Evlilikte Bağışlama: Evlilik Uyumu ve Yüklemelerin Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 25 (65), s. 40-52.
- Torun-Reid, F. (2011). *Hep Sevgili Kalalım: Uzun Soluklu İlişkiler*. (2. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Uğurlu, O. ve Şakiroğlu, M. (2015). *Aşkın Psikolojisi*. (3. Baskı), İstanbul: Postiga Yayınları.
- Weeks, G. R. & Treat, R. (2012). *Evlilik ve Çift Terapisi: "Çiftler Terapide"*. C. Kısa ve C. Keçe (Çev.ed.), Ankara: Pusula Yayınevi.
- Yalom, I. D. ve Charlton, R. S. (2012). *Cinsel Terapi*. G.Kotiloğlu (çev.), İstanbul: Prestij Yayınları.